

Din activitatea Institutului Român de Tracologie în anii 1997 și 1998

Datorită economiilor bugetare, în iunie 1997 ni s-a suprimat un post de cercetare, fapt care a determinat încetarea activității (cu ½ normă) a d-lor S. Haimovici și Gh. Lazarovici.

Au avut loc de asemenea, plecări (Marius Gumă - în august 1997; Călin Marius, Matichescu Olimpiu, Némethi János - în octombrie 1998; Victor Cojocaru între septembrie 1997 și august 1998; Carmen Hrișcu - din aprilie 1998) sau venituri de la alte instituții (Marcela Popilian și Sultana Avram - în septembrie 1997; Victor Cojocaru - în septembrie 1998; Nicolaescu Daniela-iulie 1998, Mihail Zahariade octombrie 1998, Georgeta El Susi și Vitalie Bărcă - noiembrie 1998; Serghei Agulnikov - între septembrie 1997-august 1998).

Au devenit cercetători științifici gradul II Saviana Diamandi (septembrie 1997) și Marcela Popilian (1998) iar gradul III Alexandra Comșa și Ioan Carol Opreș (ambii în 1998).

În 1997, au fost aleși membri de onoare ai Institutului prof. dr. Harald Hauptmann - directorul Secției din Istanbul a Institutului Arheologic German și prof. dr. Nikola Tasić - director al Institutului Balkanologic al Academiei Sârbe de Științe.

Atât Institutul ca organizator cât și unii membri ai săi au fost implicați în activități de doctorate și doctoratură. Astfel, Marius Călin și-a susținut la Universitatea Tehnică din Viena (noiembrie 1997) teza de doctorat "Metodische Untersuchungen zur Luminiszedatierung und Analyse von archäologischen Problem aus Stillfried/March" iar în cadrul Institutului au devenit doctori în istorie, specialitatea istorie veche și universală, următorii: Horia Ciugudean, Cristian Schuster, Székely Zsolt (în 1997, conducător științific Petre Roman); în 1998 Neța Iercoșan (îndrumător științific Petre Roman), Negru Mircea și Stângă Ion (conducător științific Gheorghe Popilian) și Dobre Jeana (conducător științific Ștefan Olteanu).

Examene parțiale, referate și colocvii de admitere s-au desfășurat la toți îndrumătorii de doctorate, respectiv: Ștefan Olteanu, Gheorghe Popilian, Petre Roman, Valentin Vasiliev.

În 1997 au fost bursieri în străinătate: Petre Roman (Humboldt, la Heidelberg), Marius Călin (Viena), Carmen Hrișcu Tarcan (Liège), Saviana Diamandi (Heidelberg), Victor Cojocaru (DAAD, continuată până la 31 august 1998, la München). În 1998 și-a început efectuarea unei burse Humboldt la Heidelberg, Cristian Schuster.

O deplasare de documentare de 2 săptămâni (decembrie 1998) pentru Tyras a fost efectuată la Kiev și Odessa de Victor Cojocaru.

În 1997-1998 și-a continuat activitatea în institut, ca cercetător științific principal I, dr. Elmar Christmann (Heidelberg), în vederea definitivării volumului "Descoperirile din așezarea culturii Coșofeni de la Ostrovul Corbului" iar ca doctorand - bursier Ion Pâslaru (Kiev).

Cele de-a 7-a și a 8-a sesiuni ale "Comisiei Internaționale pentru promovarea studiilor indo-europene și trace" au avut loc în cursul lunilor mai 1997 și 1998 la Mangalia.

A 7-a întrunire, cu participanți din Bulgaria, Germania, Grecia, Israel, Jugoslavia, Moldova, România, Rusia și Ucraina a fost precedată de simpozionul internațional cu tema "Tyras și Callatis - enclavă grecească în lumea vest-pontică". S-au prezentat următoarele comunicări: I. Căndea, I. C. Opreș, *Les fouilles de Paul Nicorescu et Grigore Avakian à Tyras*; A. A. Rosohackij, V. Cojocaru, *The results of the excavations in Tyras. The 1996 campaign*; S. Sanie, *La diadème de Tyras*; T. L. Samoilova, *Views on Tyra's chora in habitants in the 5-th - 1-st centuries B.C.*; E.T. Redina, *About contacts between Scythians and Tyras*; N.A. Leipunskaia, *The reflection of Thracio-Greek contacts in the ceramic complex of Olbia*; V. V. Krapivina, *Olbia, Tyras and Burebista*; A.V. Bujskih, *About Order Architecture of the first centuries A.D. in Olbia and Tyras*; T. N. Švajko, *The Medieval Pottery complex from Belgorod (1996 campaign)*; A. Rădulescu, M. Bărbulescu, V. Cheluță-Georgescu, L. Buzoianu, *Observations concernant le site fortifié d'Albești (dép. de Constantza)*; Livia Buzoianu, *Types d'amphores hellénistiques découvertes à Callatis*; M. Fischer, *Tomis (Moesia), Ascalon (Palestina), Lepcis Magna (Tripolitania) and the Roman Imperial marble connection*; L. Petculescu,

Archaeological evidence of the presence of the Roman military men of the western Pontus in the 2-nd century A.D.: the equipment graves from Tomis; Zizi Covacef, Sur l'inconographie du Cavalier Thrace; Al. Suceveanu, A propos de la délimitation callatienne; V. Lungu, C. Chera, Römische Wandmalereien in neu aufgefundenen Gavern aus den Nekropolen der Dobroudsha; T. Papasima, V. Cheluță-Georgescu, Découvertes du Haut Moyen Âge à Callatis; Al. Barnea, La vie spirituelle aux IIIe - IVe siècles apr. J.-C. Quelques problèmes de recherche; S. Agulnikov, Sarmatian necropolises on the western bank of the Lower Dniestr.

În ședința Comisiei s-au discutat programele: Regiunea Porților de Fier (Comisia româno-jugoslavă); Ținutul Tisei Superioare și Transcarpatia (colaborare între Institut și Universitatea din Użgorod); cercetările din R. Moldova (colaborarea dintre Institutul Român de Tracologie cu Institutul de Arheologie și Universitatea din Chișinău); Programul de cercetări româno-ukrainean (dintre Inst. de Tracologie și Academia Ucraineană de Științe); programele româno-germane (cu Institut für Ur-und Frühgeschichte al Univ. din Heidelberg și Balkan-kommission a Academiei de Științe din Heidelberg). De asemenea, sumarul vol. IV al Bulletin de Thracologie și s-a expus proiectul "Dunărea - ax al civilizațiilor europene".

În continuarea reuniunilor de la Mangalia, la Brăila a avut loc prima întrunire a colectivului româno-ucrainean pentru cercetări la Tyras/Cetatea Albă și Novoselskoe/Satu Nou, iar la Piatra Neamț un colocviu internațional dedicat "Complexului Cucuteni-Tripolie-componentă preindo-europeană a lumii trace".

A 8-a întrunire a Comisiei a avut loc între 4-6 mai 1998. A reunit 52 de participanți (22 străini, 30 români) din Austria, Bulgaria, Germania, Italia, Jugoslavia, Macedonia, Moldova, România și Ucraina. S-a analizat impresionanta activitate consemnată în cele peste 50 volume tipărite de Institut din 1991; colaborările cu R. Moldova, Ucraina, Bulgaria, Jugoslavia, Austria și Germania; săpăturile arheologice de vârf efectuate în 1998 în R. Moldova și Ucraina (la Tyras/Cetatea Albă, Satu Nou/Novoselskoe, Slatina/Solotvino, Trinca, Butuceni, Potârca, Sângerei); reuniune științifică la Tr. Severin și Kladovo pentru regiunea Porților de Fier; realizarea, în cadrul programului "Dunărea - ax al civilizațiilor europene", a unui simpozion internațional dedicat "Fenomenului Cernavodă III-Boleráz între Rinul Superior și Marea Neagră". S-a propus, de asemenea, tipărirea unei

serii "Studia Danubiana" care să cuprindă lucrări monografice sau comunicările unor reuniuni științifice organizate de țările riverane marelui fluviu.

După reuniunea de la Mangalia, între 7-10 mai 1998, la Brăila s-au desfășurat lucrările celei de-a doua întruniri a Colectivului româno-moldo-ukrainean la care s-au prezentat rapoarte detaliate asupra săpăturilor efectuate la Cetatea Albă/Belgorod Dnestrovsk/Tyras și Novoselskoe/Satu Nou. Tot cu această ocazie, s-a inaugurat "Baza de cercetări istorice a Dunării de Jos".

Colectivul arheologic româno-jugoslav pentru studierea Regiunii Porților de Fier a organizat două reuniuni importante: una, în noiembrie 1997, dedicată culturilor epocii bronzului din ținutul Porților de Fier, care a fost găzduită de Muzeul Regiunii Porților de Fier din Drobeta Turnu Severin și a doua, în septembrie-octombrie 1998, având ca temă "Porțile de Fier în a doua jumătate a mileniului I. a.Chr. până la războaiele dacice" care și-a desfășurat lucrările la Kladovo-Drobeta Turnu Severin-Vrșec, instituții organizatoare fiind Academia Sârbă de Științe și Arte, Institutul Român de Tracologie, Institutul de Arheologie Belgrad, Institutul de Studii Balkanice-Beograd, Comisia iugoslavo-română pentru studiul Porților de Fier, Muzeul Porților de Fier din Tr. Severin, Muzeul Djerdap din Kladovo și Muzeul Banatului Montan Reșița. La Sibiu, în 1997 (octombrie, 17-19), s-au desfășurat lucrările Simpozionului "Zilele antropologiei românești. Morminte, monumente funerare și ritualuri de înmormântare" iar în 1998 (20-22 noiembrie) un altul cu tema "Simbolismul corpului uman". În ambele au fost implicate Filiala Sud transilvăneană a Institutului alături de Universitatea "Lucian Blaga" și Inspectoratul pentru Cultură al Județului Sibiu.

În octombrie 1998, Filiala clujeană a Institutului a fost alături de Muzeul Județean și Inspectoratul pentru Cultură al județului Năsăud la desfășurarea lucrărilor simpozionului dedicat "Celților în estul Bazinului Carpatic".

Institutul Român de Tracologie a sprijinit Muzeul Carpaților Răsăriteni, cu sediul la Sf. Gheorghe, la acțiunile sale științifice și organizatorice.

Membrii Institutului au participat activ la sesiunile anuale de rapoarte arheologice de la București (1997) și Călărași (1998), ca și la ședințele Comisiei Naționale de Arheologie.

Eforturi deosebite din partea membrilor Institutului au fost depuse la săpăturile arheologice. Astfel, în 1997

s-au făcut investigații la Divici, Brăduț, Drăgănești, Capidava în interiorul țării; la Novoselskoe/Satu Nou, Tyras/Belgorod, Dnestrovsk/ Cetatea Albă în Ucraina; Trinca, Butuceni, Potârca, Sângerei în R. Moldova. În 1998, săpăturile au fost continuate la Brăduț, Capidava, Novoselskoe/Satu Nou, Cartal, Tyras/Belgorod Dnestrovsk/Cetatea Albă, Solotvino/ Slatina, Trinca, Sângerei, Potârca, Orheiul Vechi.

În domeniul editorial s-au înregistrat realizări remarcabile. În 1997 au văzut lumina tiparului: *Thraco-Dacica XVIII*; *Cercetări arheologice în aria nord-tracă*, vol. II; vol. I cu lucrările Congresului VII de Tracologie; vol. 3 din seria *Istorie și tradiție în spațiul românesc*; lucrarea *Imaginar și imagine în Dacia-preromană*; *Bibliotheca Thracologica*, vol. XVIII, XIX, XX, XXI, XXII, XXIII. Li s-au adăugat, în 1998, *Bibliotheca Thracologica XXIV, XXV, XXVI*; vol. II al colectivului arheologic al Comisiei româno-iugoslave pentru studierea Regiunii Porților de Fier; *Istorie și tradiție în spațiul*

românesc, vol. 4; *Studia Danubiana*, vol. I; *Thraco-Dacica XIX*; vol. II al lucrărilor Congresului VII de Tracologie; *Bulletin de Thracologie* vol. IV.

În ultimii doi ani (1997-1998) numărul de cărți intrate în biblioteca Institutului a crescut considerabil.

Tot astfel, numărul de parteneri interni și externi care participă împreună cu noi la schimbul de literatură științifică.

Programele mai sus consemnate au impus un volum mare de lucru al laboratoarelor de desen, ceramică, foto. Un aport deosebit revine redacției, secretariatului și nu în ultimul rând serviciului contabil.

În încheiere, menționăm sprijinul unor sponsori pentru programe interne și internaționale ale Institutului. Cel mai substanțial au contribuit Banca Comercială Română și Banc Post.

Petre Roman

(directorul Institutului Român de Tracologie)

Activitatea Institutului de Arheologie și Istorie Veche al Academiei de Științe a Republicii Moldova, în anii 1997 și 1998.

1997

Activitatea Institutului a fost axată pe elucidarea problemelor privind epocile străvechi ale istoriei naționale, având ca teme generale de cercetare: "Arheologia preistorică și medievală"; "Organizarea și propagarea patrimoniului arheologic" (în baza Muzeului de Arheologie). Aceste teme generale cuprind 16 compartimente, de sine stătătoare, care acoperă perioada de la apariția civilizațiilor străvechi până în secolul XVII.

În acest an, au activat în cadrul Institutului 27 cercetători, din care 2 doctori habilitați și 12 doctori în istorie.

Au fost terminate 9 teme (compartimente) de cercetare, sub formă de monografii (4), repertorii (3) și serii de articole științifice, după cum urmează:

Monografii: *Sisteme de fortificații traco-getice la est de Carpați în sec. VI-III a.Chr.* (V. Haheu); *Epoca bronzului tardiv din spațiul pruto-nistean* (E. Sava); *Rolul factorilor de stepă în dezvoltarea culturilor eneolite*

litice carpato-nistrene (I. Manzura); *Ceramica moldovenească de la Orheiul Vechi* (A. Gorodenko).

Repertorii: *Repertoriul așezărilor culturii band-liniare în Moldova* (Olga Larina); *Importurile romane în spațiul pruto-nistean în primele secole ale erei noastre* (L. Ciobanu); *Monumentele arheologice din sec. VI-VII în spațiul pruto-nistean* (N. Telnov).

Cercetările arheologice de teren au avut ca obiective prioritare arheologia și istoria veche a Moldovei: Stațiunea paleolitică de la Cosăuți, Așezările culturii Criș, Așezarea pluristratigrafică Trinca, Așezarea din perioada Cucuteni A - Tripolie B 1 și Cetățuia "La Șanțuri".

1. Șantierul arheologic Cosăuți. Responsabil I. Borziac. Finanțarea INTAS.

Au fost continuate lucrările pe 30 m² la nivelul 5 de locuire și a fost studiat nivelul 3b de locuire (32 m²). A fost dezvelită o vatră de foc și s-au depistat rare materiale arheologice și osteologice. S-a continuat sondajul adânc deschis din anul 1996, cu încă o suprafață de 8 m², până

la adâncimea de 11 m, în vederea definitivării studiului stratigrafiei la stațiune. Sondajul a studiat nivelele 6a, b, c și 7, 8, 9, 10. S-au depistat încă 3 vetre de foc, numeroase piese din silex, 3 fragmente de vârfuri de lance, o săpăligă din corn de elan, unică în felul ei, alte materiale.

2. Șantierul arheologic Săcăreuca. Responsabilă Olga Larina. Finanțarea INTAS și Institutul Român de Tracologie - București.

Au fost continuate săpăturile la așezarea culturii Criș-Săcăreuca, dezvelindu-se peste 500 m. p. Materialele sunt reprezentate de piese din nivelul de locuire; s-a depistat și studiat o groapă, de asemenea un cimitir cu mormânt colectiv de tip Marjupol, care conținea resturile scheletice a 9-11 indivizi.

3. Șantierul Tătăreuca Noua - XV. Responsabil Valentin Dergacev. Finanțarea- Universitatea Liberă - Berlin.

S-au efectuat săpături în așezarea pluristratigrafică cu nivelul de locuire din Evul Mediu, Hallstatt, Tripolie medie și bugo-nistreană. S-au studiat pe 200 m² nivelurile superioare ale așezării.

4. Șantierul arheologic Trinca. Responsabil Oleg Levițki. Finanțarea: Institutul Român de Tracologie - București.

La așezarea pluristratigrafică Izvorul lui Luca a fost studiată o suprafață de 300 mp, precum și o locuință (Hallstatt), o groapă menajeră aparținând culturii tripoliene târzii și o locuință din această perioadă, depistându-se numeroase materiale ceramice și litice din ambele orizonturi.

5. Șantierul arheologic Rudi. Responsabil Marc Tcaciuc. Finanțarea: instituții de profil din S.U.A.

Au fost continuate lucrările la cetățuia La Șanțuri și la cimitirul hallstattian Tătăreuca XIV. La cetățuie s-au depistat urmele unui cimitir, numeroase mostre de ceramică, piese din metal. La cimitir au fost depistate mai multe morminte și material ceramic.

6. Șantierul arheologic Giurgiulești. O. Levițki. V. Haheu, I. Tentiuc au făcut parte din componența echipei mixte ULIM, Universitatea de Stat din Moldova, participând la săpăturile de salvare de pe locul viitorului port de la Giurgiulești. Pe o suprafață de 600 m² s-a studiat un sit pluristratigrafic și s-a depistat o necropolă hallstattiană târzie, suprapusă de o așezare Cerneahov-Sântana de Mureș, la care s-au studiat 10 complexe de locuire. La rândul ei era suprapusă o așezare medievală, la care este atribuit un mormânt cu inventar bogat. S-au depistat numeroase piese ceramice, din metal etc.

Activitatea editorială. În anul 1997 s-a editat un șir de lucrări științifice: monografii (3), broșuri (2), reviste (1); articole științifice, însumând peste 92 coli de tipar. Au ieșit de sub tipar volume din seria "Culturi vechi din Moldova": P. Birnea, *Orașul medieval în Moldova, sec. XV - primul sfert al sec. XVI* și A. Gorodenko, *Habitatul medieval rural*.

La tipografia Academiei de Științe a Moldovei s-au editat: V. Dergacev, *The role of metal wares in the genesis of early Hallstatt cultures in the Carpathian-Danubian-North-Pontic region* (monografie) și *Vestigii arheologice din Moldova* (culegere de articole).

Participări la manifestări internaționale. I. Borziac, V. Dergacev, V. Sorokin, E. Sava, O. Levițki au participat cu articole științifice la manifestări organizate în România, Germania, Belgia, Austria, Rusia. S-a continuat colaborarea cu instituții de profil din România: Institutul Român de Tracologie- București, Institutul de Arheologie-București, Institutul Regal de Studii Naturale din Bruxelles și Universitatea din Liège (Belgia), Universitatea Goethe- Frankfurt am Main, Institutul de Istorie a Culturii Materiale- St. Petersburg. Unii cercetători au obținut - prin concurs - burse științifice în Germania.

Muzeul de Arheologie și-a continuat activitatea prin păstrarea, conservarea, valorificarea și propagarea materialelor provenite din rezultatul cercetării arheologice și în mică măsură din achiziții de la populație. Totodată, muzeul oferă și consultații studenților de la Univ. de Stat și Univ. Pedagogică I. Creangă sau asigură practica studenților de la Colegiul de pictură I. Repin.

În anul 1997, 5 persoane au fost avansate în funcție.

1998

În anul 1998 Institutul a activat în conformitate cu planul de cercetări științifice, 5 din temele incluse în acest plan fiind terminate, din care 3 sub formă de monografii: *Așezările de tip Drăgușeni-Jura ale culturii Cucuteni-Tripolie* (V. Sorokin); *Seceri din epoca bronzului în sudul Europei de Est* (V. Dergacev, V. Bociarev); *Tracii timpurii (interferențe culturale la periferia estică a lumii tracice)* (O. Levițki).

De asemenea, s-au editat:

Revista arheologică nr. 2, care include o serie de studii referitoare la piesele de artă paleolitică (I. Borziac);

considerații asupra monumentelor funerare din perioada Hallstattului târziu (O. Levițki); sugestii la etnonimul "Geți" studiat din punct de vedere al principiilor teoretice ale sinergeticii (M. Tcaciuc) etc. Pe larg, sunt prezentate compartimentele: Materiale arheologice, Numismatică, Cercetări interdisciplinare, Cronica ș. a.

V. Dergacev, *Depozitul de la Cărbuna* (în limba rusă) ce prezintă integral cunoscutul depozit din epoca eneolitică. Lucrarea cuprinde istoricul descoperirii și cercetării depozitului, descrierea și elucidarea tuturor pieselor; se exemplifică, de asemenea, raportul cercetărilor de teren efectuate de S. Passek și E. K. Černyš, precum și ilustrațiile complexului ceramic, depistat cu ocazia acestor cercetări.

S-au publicat, de asemenea, articole științifice în ediții străine.

Cercetări arheologice de teren.

Toate lucrările au fost finanțate de Institutul Român de Tracologie- București sau INTAS.

Șantierul arheologic Podgori (paleolitic superior); responsabil I. Borziac. S-a efectuat un sondaj pe o suprafață de 2 x 6 m pînă la adâncimea de 7,5 m, identificându-se 5 niveluri de locuire gravetiană, un nivel neolitic (Cucuteni-Tripolic) și un nivel din Evul Mediu tardiv (sec. XVI). Au fost colectate mostre de cărbune și os pentru datări exacte și s-a stabilit stratigrafia depunerilor.

Șantierul arheologic Cosăuți (paleolitic superior); responsabil I. Borziac. Au fost efectuate cercetări stratigrafice în partea superioară a secvenței stratigrafice a depunerilor de pe locul stațiunii, depistându-se diviziunile stratigrafice ale tardiglaciului.

Șantierul arheologic Climăuții de Jos (paleolitic superior); responsabil I. Borziac. Două sondaje, pînă la adâncimea de 4,5 m, au identificat 4 niveluri de locuire din paleoliticul superior; două din acestea, bogate în faună și silex, sunt plasate în nivelul de sol fosil datat cu 28-30 de mii de ani BP. Au fost recoltate mostre de os și cărbune pentru datări exacte și a fost definită stratigrafia depunerilor pentru lucrările ulterioare.

Expediția neolitică; responsabilă Olga Larina. A activat cu susținerea financiară a Institutului Român de Tracologie-București. S-a continuat cercetarea așezării Săcăreuca-Drăgănești, raionul Sângerei, ce aparține culturii Criș. A fost cercetată partea de sud-est a așezării (circa 4000 m) fiind evidențiate 9 complexe - gropi, rămășițe de case de suprafață. Un interes aparte prezintă o

înmormântare neolitică (inhumație în poziție chircită) și rămășițele a 3 bordeie. A fost depistată o colecție bogată de ceramică, piese din os și piatră, care completează suficient seriile tipologice deja cunoscute.

Șantierul arheologic Trinca, raionul Edineț. Resp. O. Levițki. În cadrul programului de colaborare științifică dintre Institutul Român de Tracologie și Institutul de Arheologie și Istorie Veche al A.S.M. au fost continuate săpăturile în așezarea pluristratigrafică Trinca-Izvorul lui Luca, dezvelindu-se o suprafață de circa 600 m². Grosimea stratului de cultură variază de la 0,8 pînă la 1,20 m. S-au depistat resturile a două locuințe de suprafață, două vetre și patru gropi menajere. În stratul de cultură și în complexele investigate s-a găsit o cantitate considerabilă de ceramică, oase de animale și ustensile din silex, piatră, os și lut. Din punct de vedere cultural-cronologic, vestigiile se atribuie paleoliticului superior, eneoliticului, Hallstattului timpuriu. Vestigiile din eneolitic aparțin variantei locale a culturii tripoliene târzii Gordinești. Cele hallstattiene primului și celui de-al doilea nivel atestate în așezare, care în linii generale se încadrează în perioadele HaA-B1.

Participări la manifestări internaționale:

V. Dergacev și O. Levițki au luat parte la întrunirea tradițională a Comisiei internaționale consultative pentru promovarea studiilor indo-europene și trace (Mangalia); P. Birnea și A. Gorodenco au participat la lucrările conferinței internaționale "Artă și civilizație medievală" (Suceava); V. Sorokin a participat cu o comunicare la Simpozionul "120 de ani de la nașterea lui C. Matasa" (Piatra Neamț).

Unii cercetători au efectuat delegații pentru documentare științifică în Rusia, România, Jugoslavia (V. Dergacev); Ucraina (E. Sava, I. Borziac), România-Piatra Neamț (E. Sava). Au fost primiți pentru documentare științifică Nicolae Eugen (Institutul de Arheologie-București) și V. Butnariu (Iași).

E. Sava a efectuat o bursă "Alexander von Humboldt" de 2 ani la Berlin, iar I. Manzura la Heidelberg.

Muzeul de Arheologie a participat cu o expoziție la lucrările Simpozionului internațional de la Tulcea.

*L. Bogataia
Secretar științific*

Activitatea Centrului de Tracologie și Probleme de Etnogeneză al Universității de Stat din Republica Moldova, în anii 1997 și 1998

1997

Ca și în anii precedenți, în anul 1997 Centrul de Tracologie și-a desfășurat activitatea conform planului coordonat de Institutul Român de Tracologie.

Cercetările arheologice au fost axate cu precădere pe săpăturile efectuate de I. Niculiță, O. Levițki, I. Hâncu, T. Arnăut - la obiectivele Butuceni-Potârca, Trinca, Trebujeni.

I. Hâncu, O. Levițki, I. Tentiuc, T. Arnăut, Al. Popa au efectuat săpături în zona de la confluența Prutului cu fluviul Dunărea. Teritoriul de lângă Giurgiulești nu era cunoscut ca fiind cel mai bogat în vestigii. Grație săpăturilor întreprinse s-a dovedit prezența mai multor monumente arheologice din diferite epoci presărate în mai multe puncte din jurul localităților de azi. Ele documentează prezența umană străveche în colțul cel mai de sud al Republicii Moldova și continuitatea ei până în zilele noastre, fie sub aspectul unor așezări civile sau necropole, fie prin prezența unor edificii cu caracter strategic de tradiție romană, romano-bizantină și a fortificației feudal târzie. O echipă complexă constituită din I. Niculiță, S. Matveev și C. Cîrimpei alături de V. Vančugov, I. Brujako, V. Cojocar din Ucraina și V. Sârbu din România a inițiat și a sprijinit efectuarea săpăturilor arheologice de pe stânga Dunării de Jos, unde s-au cercetat monumente din epoca antică, care, prin valoarea lor, dețin un loc de prim interes în arheologia românească, iar cercetările de la Dunărea Inferioară atestă: prezența în permanență a tracilor în stepele Bugeacului pe întreg parcursul mileniului I a. Chr. și prima jumătate a mileniului I p. Chr. care, până în prezent, fără argumente, era totalmente contestată; existența nu numai a castrelor (castelum) romane, dar și a coabitării geților, tyra-geților și a altor popoare trace cu coloniștii romani-elemente nesesizate până în prezent.

Simultan cu cercetările de teren s-a urmărit și **valorificarea rezultatelor** prin colaborarea cu următoarele centre universitare și institute de cercetări științifice: Institutul Român de Tracologie, care și în anul 1997 a finanțat cercetările de teren mai sus amintite; Muzeul de Arheologie din Odessa; Centrele universitare ULIM;

Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, Universitatea Ion Creangă din Chișinău.

Rezultatul acestor colaborări s-a materializat prin: organizarea, împreună cu ULIM, a seminarului internațional "Arhitectură sacră rupestră în cadrul civilizațiilor sud-est europene", ale cărui lucrări au avut loc între 23-26 mai 1997 la Chișinău; organizarea împreună cu Institutul Român de Tracologie a simpozionului internațional "50 de ani de investigații arheologice în rezervația muzeală Orheiul Vechi - probleme și perspective".

La aceste manifestări au prezentat comunicări: I. Niculiță "Siturile traco-getice din zona Orheiului Vechi și semnificația lor științifică" și I. Hâncu, studiul "Gh. D. Smirnov - primul cercetător al monumentelor arheologice din zona Orheiului Vechi".

De menționat, în contextul *relațiilor internaționale*, participarea lui I. Niculiță la simpozionul internațional "Practici funerare în Europa Centrală în sec. XIII-IV a. Chr." desfășurat la Tulcea între 15-20 septembrie 1997 și la întrunirea din mai 1997 de la Mangalia "Die Internationale Beratungskommission für die Förderung der Indo-Europäischen und trakischen Forschungen", unde a prezentat raportul "Investigațiile tracologice în Republica Moldova. Sarcini și perspective".

De sub tipar au apărut următoarele studii:

I. Niculiță, *Spațiul extracarpatic în perioada dominației romane la Dunărea de Jos*, Omagiu lui V. Potlog și C. Drachemberg la 70 de ani, Chișinău, 1997; Vl. Potlog, *Originea și continuitatea românilor*, t. XVII, 1-2, București, 1996; V. Banaru, *Aspecte istoriografice ale raporturilor dintre greci și autohtoni în procesul colonizării grecești în NV Pontului Euxin*, Thraco-Dacica, XVII, 1-2, București, 1996; Al. Perjaru, *Semnificații conceptuale ale noțiunilor de etnografie și etnologie în știința europeană postbelică*, Omagiu lui Vl. Potlog și C. Drachemberg la 70 de ani, Chișinău, 1997; T. Arnăut, *Moneda antică la geții est-carpatici în secolele V-III a. Chr.*, Omagiu lui Vl. Potlog și C. Drachemberg la 70 de ani, Chișinău, 1997; Al. Popa, *Cu privire la substraturile culturale ale construcțiilor de piatră din aria culturii*

Sântana de Mureș-Cerneahov, Omagiu lui Vl. Potlog și C. Drachemberg la 70 de ani, Chișinău, 1997; I. Niculiță, *Rites et rituels funéraires chez les thraco-gètes à l'est des Carpates au milieu du Ier millénaire av. J.-C.* / The International Symposium of Funeral Archaeology, Tulcea, 15-20 sept. 1997, p. 20-21; I. Niculiță, Silvia Teodor, A. Zanoci, *Oboronitelnye sooruzhenija gorodišč i severnyh frakijev na Butucenscom muzee, Nikonii i antičnyi mir*, Odessa, 1997.

T. Arnăuț

1998

Activitatea Catedrei de Arheologie și Istorie Antică și a Centrului de Tracologie și Probleme de Etnogeneză a avut ca obiective principale cercetarea arheologică de teren în conformitate cu planul de săpături, valorificarea acestora prin lucrări de specialitate, precum și participarea la manifestări științifice de profil.

1. Cercetări arheologice

Colaboratorii instituțiilor sus-numite și-au concentrat eforturile la cercetarea a trei monumente arheologice situate pe teritoriul Republicii Moldova și Ucrainei.

Grație sprijinului acordat de Institutul Român de Tracologie au fost continuate investigațiile arheologice la cetatea getică Potârca din Codrii Orheului din a doua jumătate a mileniului I. a.Chr. Ca urmare a cercetărilor arheologice au fost obținute noi date despre metodele de construcție a sistemului defensiv la traco-geți. Au fost recuperate variate și bogate vestigii arheologice care mărturisesc existența metalurgiei fierului și prelucrării metalelor colorate în incinta cetății traco-getice Potârca. Au fost evidențiate materiale care permit o datare mai precisă a funcționării cetății și a relațiilor locuitorilor din cetate cu bastarnii.

Săpăturile arheologice la Satu Nou/Novosel'skoe și Kartal /Orlovka au fost posibile datorită încheierii acordului tripartit între România-Institutul Român de Tracologie, Moldova - Universitatea de Stat și Ucraina-Institutul de Arheologie al Academiei de Științe a Ucrainei. La Satu Nou/Novosel'skoe au fost evidențiate complexe închise din secolele X-IX și IV-III a. Chr. În

primul rând, e necesar de menționat că pentru prima dată au fost descoperite vestigii ale Hallstattului tracic împreună cu piese de tip Belozersk. În al doilea rând, s-a stabilit o migrare a populației pe promontoriul Therapont de la Satu Nou, începând cu mileniul I a. Chr. până în sec. IV p. Chr., având în vedere și drumul roman studiat de echipa internațională. La Kartal/Orlovka, în așezarea civilă și necropolă au fost descoperite mai multe materiale din cultura Babadag I, Chișinău-Corlăteni, Basarabi-Șoldănești, civilizația traco-geto-dacică și daco-romană. E greu de stabilit în prezent dacă evoluția locuirii în acest punct a fost continuă sau cu hiatusuri cronologice, iar dacă acestea au existat, atunci au fost de scurtă durată.

2. Participarea la manifestări internaționale

Pe parcursul anului 1998, colaboratorii Catedrei și ai Centrului Probleme de Tracologie și Etnogeneză, au participat la: Simpozionul Internațional "Știința și expansiunea lor în teritoriul din apusul Mării Negre", septembrie, 1998, Tulcea (I. Niculiță); Simpozionul Internațional "Noi descoperiri arheologice din Carpații Răsăriteni", decembrie 1998, Sfântu Gheorghe (I. Niculiță); Conferința Internațională "Die mittel- und osteuropäische Ur- und Frühgeschichtsforschung in den Jahren 1933-1945", noiembrie, 1998, Berlin, Germania (A. Popa); Colocviul Internațional "Les processus d'urbanisation a l'âge du Fer", iunie 1998, Glux-en-Glen, Franța (A. Zanoci); Sesiunea anuală de rapoarte arheologice, mai, 1998, Călărași (T. Arnăuț).

3. Lucrări publicate

T. Arnăuț: *Geto-dacii la Est de Carpați în secolul IV a. Chr.*, în *Analele științifice ale U.S.M.*, Chișinău, 1998; *Emisiunile barbare din vestul și nord-vestul Pontului Euxin*, în Conferința corpului didactico-științific "Bilanțul activității științifice a U.S.M. pe anii 1996-1997". Rezumatele comunicărilor, Chișinău, 1998; *Rezultatele preliminare ale săpăturilor de la necropola getică de la Giurgiulești*, în *Cronica săpăturilor pe anul 1997*, Călărași, 1998; I. Hincu, *Semnificația etno-culturală a locuințelor din Moldova în Evul Mediu timpuriu*, în Tyrageția, VI-VII, Chișinău, 1998; *Alogenii și soarta băștinașilor din spațiul pruto-nistean în antichitate și evul mediu timpuriu*, în *Clio. Almanah istoric*, Chișinău, 1998; *Semnificația unor vestigii de cult*

găsite la Hansca. Ialoveni, în *Analele științifice ale U.S.M.*, Chișinău, 1998; I. Niculiță, *Les Gètes et Scythes au sud du Budjeac*, în *The Scythians and thiers expansion into Black Sea territory*, Tulcea, 1998; *Stepele nord-vest-pontice în mileniul I a. Chr. - prima jumătate a mileniului I p. Chr.*, în *Știința universală în serviciul progresului uman*, Chișinău, 1998; A. Popa, *Aspecte istoriografice ale studierii construcțiilor de piatră din aria culturii Sântana de Mureș-Cerneahov*, în *Analele științifice ale U.S.M.*, Chișinău, 1998; *Unele considerații privind sticla de geam din perioada romană târzie*, în Conferința corpului didactico-științific "Bilanțul activității științifice a U.S.M. pe anii 1996-1997". Rezumatele comunicărilor, Chișinău, 1998; *Cu privire la materialul tegular din așezările epocii romane în Basarabia*, *Analele științifice ULIM*, Departamentul Istorie și Relații Internaționale, Chișinău, 1998; A. Popa, S. Curceatov, *Tipuri de locuințe și anexe gospodărești din așezarea Sântana de Mureș-Cerneahov de lângă orașul Drochia*, în *Tyragetia*, VI-VIII, Chișinău,

1998; A. Popa, M. Revenco, *Contribuții la istoria apariției îndeletnicirilor împletitului din fibre pe teritoriul Republicii Moldova*, în *Analele științifice ale U.S.M.*, Chișinău, 1998; A. Zanoci, *Fortificațiile geto-dacice din spațiul extracarpatic în secolele VI-III a. Chr.*, București, 1998.

De asemenea s-au susținut trei teze de doctorat: T. Arnăut cu tema "*Geto-dacii de la Est de Carpați în secolele VI-III a. Chr. în lumina descoperirilor arheologice și numismatice*", la Universitatea din București; A. Popa cu tema "*Construcții din piatră în aria culturii Sântana de Mureș-Cerneahov*", la Universitatea din Iași; A. Perjaru cu tema "*Direcțiile principale ale dezvoltării științei etnografice în România (1945-1989)*" la Institutul de Etnologie al Academiei de Științe a Republicii Moldova.

Aurel Zanoci

Activitatea Filialei Iași a Institutului Român de Tracologie, în anii 1997-1998

Continuând tradiția anilor precedenți, Filiala cu sediul la Iași a Institutului Român de Tracologie și-a desfășurat activitatea pe baza unui plan întocmit în conformitate cu obiectivele fixate anterior de Consiliul științific al Institutului.

După cum se știe din rapoartele anterioare, filiala noastră are membri care activează în domenii diferite ceea ce conferă un caracter interdisciplinar de studiere a civilizației traco-geto-dacice.

Un loc important în cadrul acestei activități îl are cercetarea arheologică desfășurată pe șantiere din zona est-carpatică, unele în colaborare cu specialiști din R. Moldova. Au continuat cercetările pe șantierul de la Trinca - Izvorul lui Luca, raionul Edineț, la Cărnăceni - Pe Coastă (Județul Iași) și s-au efectuat cercetări de suprafață în zona Valea Jijiei (Ruxandra Alaiba). De asemenea s-au efectuat săpături într-o necropolă din epoca bronzului de la Ripiceni - "La Trei Movile" de către Florentin Burtănescu și s-au continuat cercetările în cetăți fortificate din raionul Orhei la Butuceni și Potârca (Silvia Teodor), cu care ocazie s-au prezentat comunicări la Seminarul Internațional "50 de

ani de investigații arheologice în rezervația muzeală Orheiul Vechi" organizată la Butuceni de către Facultatea de istorie a Universității de Stat și Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Universitatea Pedagogică "Ion Creangă" și Centrul Interdepartamental de Tracologie și Probleme de Etnogeneză (august 1997).

În colaborare cu Muzeul din Odessa s-au continuat săpăturile la Tyras în R. Ucraina și s-a efectuat documentarea la München (6 luni), Kiev și Odessa (dec. 1998) (Victor Cojocaru).

Colaboratori ai Institutului Român de Tracologie, Filiala Iași, care lucrează la diferite muzee din Moldova, au efectuat săpături arheologice în mari obiective geto-dacice (Răcățau, Brad, Fedești, Brădicești ș.a.) pe baza cărora s-au prezentat rapoarte și comunicări la diferite sesiuni științifice și s-au publicat studii în reviste precum *Arheologia Moldovei*, *Carpica*, *Memoria Antiquitatis* ș.a. De asemenea, s-au prelucrat pentru a fi valorificate monografic, fondurile vechi din diferite stațiuni geto-dacice ca Stâncești, Cotnari, Căndești, Poiana (Marilena Florescu, Silvia Teodor).

Cercetători din filiala noastră au participat la manifestări științifice dintre care amintim Simpozionul iugoslavo-român, Kladovo-Turnu-Severin-Vrșac, 4 octombrie 1998 (M. Petrescu-Dîmbovița) și Colocviul "Celții și traco-dacii din răsăritul bazinului carpatic", Bistrița, octombrie 1998 (Silvia Teodor).

Activitatea în domeniul etnoarheologiei a continuat prin cercetarea, din acest punct de vedere, a unor zone de la est de Carpați și s-a prezentat într-o ședință a Filialei o comunicare pe baza temei seminarului de arheoetnografie ce s-a ținut la Cluj (1996). S-au discutat probleme legate de "cenușare", măști și ritualuri (Ruxandra Alaiba, Florentin Burtănescu, Marin Dinu, Emilia Pavel ș.a.).

În domeniul arheozoologiei, S. Haimovici și Carmen Hrișcu au prelucrat parțial materialele osteologice provenite din săpăturile arheologice de la Brad, Răcătău, Grădiștea, Poiana și Stănțești. La 1 octombrie, Carmen Hrișcu a beneficiat de o bursă de studiu în Belgia. În numărul de pe anul 1997 al revistei *Thraco-Dacica* a apărut studiul lui S. Haimovici referitor la fauna descoperită în așezarea eponimă de la Glina.

Un alt domeniu de activitate al Filialei din Iași este paleolingvistica unde își aduce contribuția Adrian Poruciuc. Din tema propusă "Posibilități de detectare și analiză a moștenirilor lingvistice din idiomurile preistorice ale Europei de Sud-Est" a predat spre publicare articolul: "Scurtă introducere în domeniul elementelor moștenite de limbi europene din idiomuri preistorice egiptoide avându-și originea în Semiluna Fertilă". S-a susținut comunicarea "Apelative și nume proprii în cadrul relației lingvistice albano-române" la Conferința Națională "Limba română azi", octombrie 1998, Iași - Chișinău. În cadrul programului individual de cercetare se continuă studiul asupra perpetuării idiomurilor preistorice, cu accent special pe terminologia agri culturii primitive.

În cadrul Comisiei pentru promovarea studiilor indo-europene și trace de la Mangalia și-au adus

contribuția și membrii Filialei noastre. Au prezentat comunicări dr. Silviu Sanie - La diadème de Tyras, și Victor Cojocaru - Rezultatele săpăturilor de la Tyras, campania 1996. Prof. A. Poruciuc și V. Cojocaru au ajutat lucrările sesiunii traducând comunicările ce s-au ținut în limbile engleză și rusă. M. Petrescu-Dîmbovița a prezentat *Laudatio* profesorului Nicola Tasić (Belgrad) care a fost făcut membru de onoare al Institutului.

La ședința din anul 1998 a Comisiei de la Mangalia, în cadrul relațiilor cu Republica Moldova la tema privind cercetările arheologice dintre Prut și Nistru, s-a analizat activitatea șantierelor din Complexul Orheiul Vechi, în special asupra cercetărilor din așezările getice fortificate de la Butuceni și Potârca (S. Teodor).

Toți membrii Filialei din Iași, au predat materiale pentru numărul IV al *Bulletin de Thracologie* (1997) și pentru vol. II al "Cercetări arheologice în aria nord-tracă" (S. Teodor, R. Alaiba, Fl. Burtănescu).

După cum se știe, în cadrul Filialei noastre activează cercetători și profesori de la Facultatea de Istorie și Seminarul de Arheologie al Universității "Al. I. Cuza", Centrul de Antropologie al Academiei Române - Filiala Iași, Muzeul de Istorie a Moldovei și Muzeul de Etnografie din Iași precum și de la muzeele județene din Suceava, Botoșani, Tecuci, Roman, Bacău și Piatra Neamț. Toți aceștia participă activ la ședințele de comunicări organizate de Filiala Institutului Român de Tracologie prin comunicări și discuții (N. Ursulescu, A. László, N. Zugravu, E. Pavel ș.a.).

Unii membri ai Filialei au făcut parte din comisii de susținere a examenelor, referatelor și a tezelor de doctorat (S. Teodor, M. Petrescu-Dîmbovița). În continuare, tinerii doctoranzi depun eforturi pentru susținerea examenelor și depunerea tezelor (R. Alaiba, V. Cojocaru, Fl. Burtănescu).

Dr. Silvia Teodor
Secretar științific al Filialei Iași

Activitatea Filialei Cluj a Institutului Român de Tracologie, în anii 1997 și 1998.

1997

I. Șantiere arheologice

Cercetările arheologice din anul 1997 au fost mai reduse comparativ cu anii anteriori, această situație fiind datorată, în parte, unor cauze obiective.

Janos Némethi a efectuat săpături sistematice la Carei, punctul "Bobald" (în colaborare cu Petre Roman). Au fost executate două secțiuni fiind descoperite materiale arheologice din epoca bronzului, de felul celor cunoscute și din săpăturile anterioare, un mormânt de incinerare în urnă datat în faza timpurie a epocii bronzului și o groapă din epoca La Tène.

De asemenea, au fost efectuate săpături de salvare la Pișcolt în punctul "Lutărie" prin finanțarea Muzeului din Satu Mare. Cu această ocazie au fost cercetate mai multe complexe din epoca neolitică (gropi menajere, un mormânt de înhumare în poziție chirchită), două locuințe celtice și mai multe complexe din sec. II-IV e.n.

A. Rustoiu a participat la săpăturile arheologice din cetatea dacică de la Divici (jud. Caraș-Severin), conduse de Marian Gumă. Rezultatele obținute vor fi prezentate în cadrul raportului Filialei Banat.

În planul pe 1997 a fost prevăzută și continuarea lucrărilor de cercetare la fortificația dacică de la Slatina/Solotvino, situată pe Tisa Superioară, în Ucraina Transcarpatică. Cercetarea trebuia executată în colaborare cu Facultatea de istorie a Universității din Ușgorod, din partea română participând V. Vasiliev și A. Rustoiu, de la Filiala Cluj a I.R.T. Datorită unor factori obiectivi - respectiv defecțiunea intervenită în cadrul înțelegerilor cu colaboratorii ucraineni - lucrările planificate în 1997 nu s-au putut efectua, fondul prevăzut fiind repartizat de conducerea I.R.T. șantiierelor Tyras și Olbia.

II. Temele de cercetare

Temele înscrise în plan au fost realizate integral, unele dintre ele fiind trimise deja spre publicare. J. Némethi a finalizat lucrarea *Repertoriul arheologic al zonei Careiului*, aceasta urmând a fi prezentată pentru publicare. A. Rustoiu a redactat și a predat pentru tipar lucrarea *Sighișoara - Wietenberg. Descoperirile preistorice și așezarea dacică* (monografie realizată în colaborare cu I.

Andrișoiu). V. Vasiliev și A. Rustoiu au prelucrat integral materialul arheologic rezultat din campania de cercetări efectuate la Slatina/Solotvino în 1996. Lucrarea consacrată investigațiilor menționate a fost publicată în volumul "Cercetări arheologice în aria nord-tracă", II, 1996 (1997).

III. Lucrări publicate sau în curs de apariție

J. Némethi, *Contribuții la istoricul zonei Careiului în sec. II-IV e.n.*, în ActaMP, XXI, 1997, p. 599 - 703 (în colaborare); *Câteva considerații privind descoperirile funerare din epoca bronzului din nord-vestul României*, în Thraco-Dacia, XVIII, 1997; *Câteva considerații privind colecția "Kovacs" din localitățile Ciumești-Berea*, în StCom Satu Mare, XIV, 1977, *O spadă descoperită la Ciumești - "Moară" din epoca La Tène*, în StCom Satu Mare, XIV, 1977 (sub tipar).

V. Vasiliev, *De nouveau à propos de quelques aspects concernant la chronologie du premier âge du Fer en Transylvanie*, în vol. "Premier âge du Fer aux bouches du Danube et dans les régions autour de la mer Noire", Tulcea, 1997, p. 85-98; *Quelques aspects de la culture Basarabi en regardant surtout la Transylvanie*, în vol. "Der Basarabi - Komplex in Mittel- und Südosteuropa", Kolloquium in Drobeta-Tr. Severin, 1996 (1997), p. 137-142; *Les habitats hallstattiens fortifiés de Transylvanie*, în "Actes 2e Symposium International des Études Thraciennes. Thrace ancienne", vol. I, Komotini, 1997, p. 523-528.

A. Rustoiu, *Metalurgia bronzului la daci (sec. II î. Chr. - I d. Chr). Tehnici, ateliere și produse de bronz*, Bibliotheca Thracologica, XV, 1996 (1997); *Fibulele din Dacia preromană*, Bibliotheca Thracologica, 1997; *Podobe dacice de argint cu miez din metal de calitate inferioară*, în Ephemeris Napocensis, VI, 1996 (1997), p. 43-54; *Vase în miniatură din așezarea dacică de la Sighișoara - Wietenberg*, în Marisia, XXV, 1996 (1997), p. 11-20.

IV. Participări la manifestări științifice interne și internaționale

A. Rustoiu a participat la sesiunea anuală de rapoarte arheologice din luna mai 1997 de la București, unde a prezentat (în colaborare cu V. Vasiliev) rezultatele cer-

cetărilor de pe șantierul Slatina/Solotvino (Ukraina). De asemenea, membrii filialei au fost prezenți la o serie de alte manifestări științifice. J. Némethi a participat la lucrările Congresului internațional "Roman frontier studies", ed. XVII de la Zalău, la colocviul internațional de la Baia Mare cu tema "Bronzul târziu din nord-vestul României" la colocviul de la Nyiregyhaza organizat pe tema "Cercetări arheologice pe autostrada M3 - realizări, colaborări".

A. Rustoiu a participat cu comunicări la sesiunile științifice anuale organizate de Muzeele din Timișoara și Deva, precum și la Simpozionul "Religia daco-geților" desfășurat la Universitatea din Cluj-Napoca.

În sfârșit, toți membrii filialei au luat parte la lucrările "Comisiei internaționale consultative pentru promovarea studiilor indo-europene și tracice" de la Mangalia.

V. Alte activități desfășurate de membrii filialei

J. Némethi și V. Vasiliev au făcut parte ca referenți din comisiile de susținere a unor teze de doctorat. De asemenea, V. Vasiliev a soluționat o serie de probleme interne ale filialei. În sfârșit, V. Vasiliev și A. Rustoiu au redactat, ca și în anii precedenți, fișele bibliografice și cele informative privind activitatea șantierelor arheologice din aria filialei Cluj în vederea elaborării volumului IV al buletinului informativ (Bulletin de thracologie).

1998

I. Șantiere arheologice

Cercetările arheologice efectuate de membrii filialei clujene s-au derulat conform planului de cercetare pe anul 1998. Rezultatele obținute în cadrul fiecărui șantier vor face obiectul unor prezentări detaliate la sesiunea anuală de rapoarte și în paginile vol. "Cercetări arheologice în aria nord-tracă". De aceea, în prezenta dare de seamă vor fi trecute în revistă doar aspectele esențiale ale activității desfășurate în acest domeniu.

Ioan Némethi a efectuat săpături arheologice la Pișcolt - Lutărie. Au fost descoperite vestigii aparținând epocii neolitice, un cimitir celtic, precum și un nivel de locuire din sec. II-IV e.n. (sarmatic). A întreprins de asemenea, săpături de salvare pe valea Crasnei la Acâș, unde au fost descoperite vestigii aparținând fazei târzii a epocii bronzului.

Valentin Vasiliev și Aurel Rustoiu au reluat săpăturile începute în 1996 la Solotvino (Slatina) din

Ukraina Transcarpatică. Din partea Universității din Użgorod au participat la săpături M. Makara și V. Marina.

Investigațiile de amploare desfășurate în 1998 au permis lămurirea stratigrafiei sitului precum și a fazelor de fortificare. A fost surprins un nivel de locuire din epoca bronzului (cultura Suci de Sus), două nivele dacice (în cadrul cărora au fost dezvelite mai multe locuințe și numeroase gropi de provizii) și un nivel aparținând epocii medievale timpurii. Fortificația a cunoscut trei faze. Este vorba de un val de pământ cu palisadă, ridicat și ulterior refăcut în extremitatea nord-estică a platoului pe care este situat obiectivul arheologic. Primele două faze aparțin așezării medievale timpurii. De asemenea, pe marginile platoului a fost surprinsă o palisadă ridicată în ultima perioadă de existență a așezării dacice.

Materialul arheologic, deosebit de bogat, este compus din ceramică și obiecte din metal. El a fost desenat în totalitate și predat pentru depozitare la Universitatea din Użgorod. Săpăturile arheologice desfășurate la Solotvino vor face obiectul unei monografii arheologice care va fi redactată în cursul anului următor.

II. Temele de cercetare

Temele înscrise în planul de cercetare au fost realizate integral. I. Némethi: Hallstatt-ul târziu în nord-vestul României; A. Rustoiu: Repertoriul arheologic al descoperirilor din La Tène timpuriu și mijlociu în Transilvania; V. Vasiliev: Contribuții la cunoașterea primei epoci a fierului în Transilvania, cu privire specială la cronologie.

III. Lucrări publicate

I. Némethi: *Cercetările privind epoca La Tène din nord-vestul României*, în Anuarul Muzeului din Debrecen.

A. Rustoiu: *Sighișoara - Wietenberg. Descoperirile preistorice și așezarea dacică*, Bibliotheca Thracologica, XXIII, București, 1997 (în colaborare cu I. Andrișoiu); *Ceramica pictată dacică de la Sighișoara - Wietenberg*, în Ephemeris Napocensis, VII, 1997, p. 31-56 (în colaborare); *Atelierul de fibule de la Piatra Craivii*, în Ephemeris Napocensis, VII, 1997, p. 57-65 (în colaborare).

V. Vasiliev: *Quelques problèmes concernant le premier âge du fer en Transylvanie intracarpatique*, în vol. The Thracian World at the Crossroads of Civilisations, Proceedings of the Seventh International Congress of Thracology, I, București, 1997, p. 504-511; *Săpăturile arheologice de la Slatina (Solotvino) - Ucraina*

Transcarpatică, campania 1996, în Cercetări arheologice în aria nord-tracă, II, București, 1997, p. 340-364 (în colaborare cu A. Rustoiu și V. Kotigoroško).

IV. Participări la manifestări științifice interne și internaționale

I. Nemeti a participat la colocviul internațional "Spațiul nord-carpatic în bronzul târziu" desfășurat la Baia Mare între 7-10 oct. 1998.

A. Rustoiu a participat la simpozionul "Epoca fierului în sud-vestul Transilvaniei", desfășurat la Alba Iulia în aprilie 1998. Cu acest prilej, a prezentat comunicarea "Importuri central-europene în sud-vestul Transilvaniei". La același simpozion, V. Vasiliev a prezentat comunicarea cu titlul "Necropola autohtonă de incinerare din Hallstatt-ul târziu de la Ocna Mureș". A. Rustoiu a participat la Sesiunea națională de rapoarte arheologice desfășurată la Călărași în luna mai 1998, prezentând în colaborare cu C. Cosma, șantierul arheologic de la Iernut (jud. Mureș). În aceeași lună, A. Rustoiu a participat la "Simpozionul omagial C. Daicoviciu" de la Cluj (comunicarea susținută fiind: "Relațiile Daciei preromane cu provinciile Noricum și Pannonia"), iar între 28 sept. - 3 oct. 1998 a luat parte la lucrările simpozionului româno-iugoslav de la Kladovo-Tr. Severin, prezentând în colaborare, o comunicare referitoare la fibulele de la Liubcova și Divici și alta vizând complexele funerare din sud-vestul Olteniei. În

sfârșit, A. Rustoiu și V. Vasiliev au participat la simpozionul "Celții și traco-dacii din răsăritul bazinului carpatic" organizat la Bistrița-Năsăud de Muzeul Județean Bistrița-Năsăud și filiala clujeană a Institutului Român de Tracologie (15-17 oct. 1998). V. Vasiliev a prezentat comunicarea "Situația istorică din Transilvania în Hallstatt-ul târziu în lumina cercetărilor arheologice", iar A. Rustoiu comunicarea cu titlul "Materiale celtice din așezarea dacică de la Sighișoara-Wietenberg".

În afara simpozioanelor menționate, V. Vasiliev a participat și la simpozionul "Sciții și expansiunea lor în teritoriul din apusul Mării Negre", desfășurat la Tulcea între 25-27 sept. 1998. Cu această ocazie, V. Vasiliev a prezentat comunicarea: "Despre prezența scitică pe teritoriul României".

V. Diverse

Au fost rezolvate prompt diferitele probleme legate de activitatea filialei. V. Vasiliev a participat la susținerea unor examene și referate de doctorat în calitate de îndrumător științific de doctorat.

I. Nemeti s-a transferat - la cerere - la Muzeul Județean Satu Mare, iar Vitalie Bărcă a fost angajat cercetător în cadrul filialei clujene a Institutului Român de Tracologie.

*Dr. Valentin Vasiliev
(președintele filialei)*

Activitatea Filialei Sibiu a Institutului Român de Tracologie, în anii 1997 și 1998

1997

În anul 1997 Filiala Sibiu a Institutului Român de Tracologie a organizat în data de 16 mai o sesiune de antropologie politică având ca temă "Ritualul, politica și puterea". Au fost prezentate 11 comunicări științifice, lucrări care vor fi incluse într-un viitor volum.

În perioada 17 - 19 octombrie 1997 s-a organizat sesiunea "Zilele antropologiei românești" cu tema: "Morminte, monumente funerare și ritualuri de înmormântare" la care au participat specialiști din marile centre universitare. Cu această ocazie a avut loc și lansarea volumului 3 din seria "Istorie și tradiție în spațiul românesc".

Sultana Avram a prezentat la aceste sesiuni comunicările: "Nevoia de ritual și ceremonial - factor de manipulare social-politică" și, respectiv, "Vămile sufletului".

În perioada 15 -17 noiembrie 1997 Sultana Avram a participat la Iclod la Sesiunea de etnoarheologie cu tema "Focul, lutul, gestul și sunetul", unde a prezentat lucrarea "Roțile de foc de la Alimori". Tot cu această ocazie a ținut la Muzeul de Istorie a Transilvaniei din Cluj-Napoca conferința cu tema: "Limbajul corpului uman".

În plus, a participat la sesiunile organizate de Universitatea Lucian Blaga din Sibiu.

În vara anului 1997, Sultana Avram a coordonat practica de specialitate a studenților de la Facultatea de

istorie pe șantierul - școală de la Capidava, unde a organizat două grupe de studenți - una în domeniul antropologiei și alta a participat la săpăturile arheologice de aici, coordonator fiind Ioan Oprea de la Institutul Român de Tracologie.

1998.

În anul 1998, Filiala Sibiu a Institutului a participat prin Sultana Avram la Conferința internațională "Secolul 21 și provocarea antropologiei" care a avut loc în perioada 29 aprilie - 1 mai la București și Sinaia, susținând comunicarea "Dracula on the Romanian Free Market".

În perioada 20-22 august 1998 Sultana Avram a participat la Conferința și Seminarul Internațional "Satul românesc la sfârșit de secol XX" unde a prezentat comunicarea "Impactul turismului asupra societății tradiționale -satul Sibiel, jud. Sibiu".

În perioada 20-22 noiembrie, Filiala Sibiu împreună cu Univ. Lucian Blaga și Inspectoratul pentru Cultură Sibiu au organizat sesiunea națională Zilele antropologiei românești cu tema "Simbolismul corpului uman" unde Sultana Avram a prezentat comunicarea "Corpul

uman între pur și impur în tradiția populară românească".

În cadrul Sesiunii omagiale "80 de ani de la Marea Unire" organizată de Universitatea Lucian Blaga, Sultana Avram a susținut comunicarea "Considerații pe marginea unor documente inedite privind răscoala lui Horea, aflate în fondul Bibliotecii ASTRA".

În cadrul celui de-al 5-lea Simpozion de tineret pentru studii transilvane organizat de Schola Septemcastrensis (Forumul tineretului german), cu tema "Eretici, vrăjitoare, zâne" în perioada 16-18 octombrie 1998, S. Avram a susținut comunicarea "Influențe pagâne asupra creștinismului".

În vara anului 1998, Sultana Avram a coordonat practica de specialitate a studenților pe șantierul arheologic de la Capidava.

În primăvara anului 1998 Sultana Avram s-a deplasat la Cluj pentru o săptămână de documentare la Arhiva de folclor din Cluj.

A ieșit de sub tipar vol. 4 al seriei "Istorie și tradiție în spațiul românesc" coordonat de S. Avram.

*Sultana Avram
Secretar științific*

Activitatea Filialei Banat a Institutului Român de Tracologie, în anii 1997 și 1998

1997

În anul 1997, colectivul filialei și-a desfășurat activitatea în perimetrele județelor Timiș, Caraș-Severin, Arad, propunându-și următoarele teme de cercetare: "Grupul cultural Balta Sărată în contextul epocii bronzului din Banat" - Petre Rogozea; "Cultura Basarabi în Banat" - Marian Gumă; "Epoca La Tène în Banat" - Florin Medeț.

Drept rezultat al activității desfășurate, au apărut următoarele lucrări:

- Fl. Medeț, *Zona Porților de Fier ale Dunării. Istoricul cercetărilor arheologice dintre Baziaș și Orșova pe malul românesc al Dunării (Partea I - până la cucerirea romană a Daciei)*, AnB, s.n., Arheologie-Istorie, V, 1997, p. 63-73.

- M. Gumă, *The Basarabi type discoveries. A brief review*, în Der Basarabi Komplex in Mittelund Südost-

europa, Kolloquium in Drobeta - Turnu Severin (7-9 November 1966), Bukarest, 1966, p. 23-32.

- M. Gumă, *Epoca bronzului în Banat*, în BHAB, Timișoara, 1997.

- P. Rogozea, *Cercetările arheologice de la Sacu (jud. Caraș-Severin). Campania 1996*, în Cercetări arheologice în aria nord-tracă, II, 1997.

- P. Rogozea, *Scurte considerații despre inecele de buclă din Banat*, AnB, s.n., Arheologie-Istorie, V, 1997, p. 11-20.

Cercetări arheologice:

- Marian Gumă - Divici "Grad" (jud. Caraș-Severin).

Participări la sesiuni de comunicări științifice:

- Fl. Medeț - Mangalia, SARCA Constanța; Timișoara - "125 de ani de la înființarea Muzeului

Banatului"; Timișoara - "60 de ani de la înființarea Arhivelor Statului"; Timișoara - Sesiunea catedrei de istorie a Universității de Vest; Drobeta-Turnu Severin - "Colocviul româno-iugoslav despre epoca bronzului în Clisura Dunării".

- P. Rogoza - Timișoara - "125 de ani de la înființarea Muzeului Banatului"; Timișoara - "60 de ani de la înființarea Arhivelor Statului"; Timișoara - Sesiunea catedrei de istorie a Universității de Vest; Drobeta-Turnu Severin - "Colocviul româno-iugoslav despre epoca bronzului în Clisura Dunării".

Alte activități desfășurate în cadrul filialei:

- Fl. Medeleț, în calitate de membru al Comisiei Naționale de Arheologie, și-a îndeplinit îndatoririle ce-i revin.

- Fl. Medeleț și P. Rogoza au colaborat la acțiunea de amploare prilejuită de aniversarea a 125 de ani de la înființarea Muzeului Banatului.

- A. Mișcovici a executat partea grafică la articolele publicate și îndrumat de Fl. Medeleț a executat hărțile cadastrale ale satelor din Banat, sc. 1: 100.000.

Activitățile filialei Institutului Român de Tracologie s-au împletit cu toate acțiunile Muzeului Banatului.

În acest an, numărul membrilor filialei s-a diminuat: V. Cedică a promovat prin concurs, devenind muzeograf arheolog la Muzeul Banatului iar M. Gumă a fost numit director al Muzeului Regimentului 13 de graniță din Caransebeș. Atât filiala cât și IRT le mulțumește pentru contribuția adusă, de-a lungul mai multor ani, la buna desfășurare a activității științifice, urându-le succes în continuare și își exprimă convingerea unei colaborări fructuoase în anii ce vor urma.

1998

În anul 1998, activitatea filialei s-a desfășurat în perimetrele județelor Timiș, Caraș-Severin și Arad, având următoarele teme de cercetare: P. Rogoza, "Grupul cultural Balta Sărată în contextul epocii bronzului în Banat" și Florin Medeleț, "Epoca La Tène în Banat". Prin plecarea lui Marian Gumă s-a restrâns registrul cercetărilor filialei.

Drept rezultat al activității desfășurate, au apărut următoarele lucrări: Florin Medeleț, *Über eine Gussform die bei Dubova entdeckt wurde*, în *Die Kulturen der Bronzezeit...*, București, 1998; *O descoperire de factură avară de la Sănnicolau Mare, Toponimie din Banat, Copacul*

de fier din Timișoara, AnB, SN, VI, 1998; P. Rogoza *Bronze Age dwellings in the caves from the Danube Iron Gates area*, în *Die Kulturen der Bronzezeit...* București, 1998 și *Repertoriul localităților cu descoperiri aparținând grupului cultural Balta Sărată*, AnB, SN, VI, 1998.

Cercetări arheologice

Fl. Medeleț, P. Rogoza, A. Mișcovici au efectuat cercetări la necropola de incinerare de la sfârșitul epocii bronzului de la Voiteni, jud. Timiș.

Periegheze

Zona Giroc (jud. Timiș) - Fl. Medeleț.

Zona Iaz-Jupa-Var (jud. Caraș-Severin) - P. Rogoza.

Zona Voiteni (jud. Timiș) - Fl. Medeleț, P. Rogoza.

Participări la sesiuni de comunicări științifice

Fl. Medeleț: SARCA Mangalia - Constanța; Masa rotundă a arheologilor bănățeni de la Sănnicolau Mare; Sesiunea omagială C-tin Daicoviciu Cluj-Napoca; Sesiunea de comunicări de la Caransebeș; Colocviul româno-iugoslav cu privire la epoca La Tène în zona Porților de Fier; participare la Comisia Națională de Arheologie Mangalia - Constanța.

P. Rogoza : Masa rotundă a arheologilor bănățeni de la Sănnicolau Mare; Sesiunea de comunicări de la Caransebeș.

Alte activități în cadrul filialei:

Fl. Medeleț a verificat o serie de situri arheologice din Banat: Divici, Satchinez, Berzovia, Sănnandrei, Parța, Tibiscum, Sănnicolau Mare; s-a documentat asupra corelării mormintelor de la Crucești, publicate de M. Moga și O. Radu. A studiat lanțul de bronz de la Moldova Veche ce urmează a fi publicat împreună cu T. Sorocanu. A participat la comisia de examinare pentru postul de director la Muzeul din Caransebeș, cât și la consiliile științifice de la Institutul Român de Tracologie și Muzeul Banatului. A ajutat la buna desfășurare a vizitelor de documentare efectuate de dr. J. Maran (Heidelberg), dr. R. Petrovsky (Speyer), dr. T. Sorocanu (Berlin) și C. Ide (Berlin).

Împreună cu P. Rogoza a participat la activitatea redacțională pentru volumul *Analele Banatului* și a sprijinit organizarea expoziției de bază a Muzeului din Caransebeș.

A. Mișcovici a executat în continuare hărțile cadastrale ale satelor din Banat, sc. 1 : 100000, precum și toată ilustrația solicitată de Fl. Medeleț și P. Rogozea.

În continuare, amintim buna colaborare cu specialiștii muzeelor din Arad, Timișoara, Reșița, Caransebeș, Drobeta Turnu Severin.

Conform prevederilor art. 2. din Regulamentul intern de funcționare al Institutului Român de Tracologie, Fl. Medeleț a susținut un ciclu de conferințe despre

civilizația tracilor, la Radio Timișoara.

În încheiere, ținem să amintim situația grea în care se află spațiul filialei din Timișoara, de unde în viitorul apropiat urmează să fim evacuați, după afirmațiile directorului Luca de la liceul "Jean Luis Calderon" din Timișoara.

*Florin Medeleț
Președintele Filialei*

Activitatea Filialei Pontice-Constanța a Institutului Român de Tracologie, în anii 1997 și 1998

1997

Devenită un punct de referință în ansamblul vieții științifice de la Dunărea de Jos, Filiala Constanța a Institutului Român de Tracologie și-a axat preocupările, ca și în trecut, pe câteva direcții prioritare: cercetare arheologică și istorică, valorificarea ei prin lucrări științifice ori prin realizări expoziționale, organizarea sau participarea la diferite manifestări științifice, ca și prin dezvoltarea colaborării cu institutele de profil din învățământ și cercetare din țară și străinătate.

1. **Cercetarea arheologică** a fost efectuată în obiectivele cuprinse în planul de săpături aprobat de Comisia Națională de Arheologie.

Civilizațiile pre-tracice au continuat să rămână în atenția cercetătorilor filialei prin săpăturile întreprinse în *tell*-urile neo-eneolitice de la *Hârșova* (jud. Constanța) și *Bordușani* (jud. Ialomița). În ambele obiective studiul complexelor arheologice a fost completat cu studii pluridisciplinare de arheozoologie și micromorfologie. La *Bordușani*, colectivul șantierului și-a continuat cercetările și în vederea epuizării nivelului La Tène și a studierii așa-numitului "nivel de abandon", ce constituie partea superioară a depozitului arheologic aparținând locuirii gumelniene.

Pentru *Hârșova-tell*, ca și pentru *Hârșova-Carsium* (la care ne vom referi mai jos), relevăm organizarea în comun a cercetării de către specialiștii Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, ai Muzeului Național de Istorie București și ai Universității "Ovidius" din Constanța (cu cadre didactice și un număr important de

studenți pe acest șantier - școală), precum și cu participarea unor specialiști francezi.

La *Grădiștea-Coslogeni* (jud. Călărași) au fost cercetate câteva complexe neolitice corespunzătoare culturilor Hamangia II și Bolintineanu II. De remarcat că pe acest șantier - complex, cu descoperiri neolitice din epoca bronzului, hallstattiene și getice, colaborează specialiști ai muzeelor din Călărași, Brăila, București, iar obiectivul a devenit, începând din anul 1995, un important șantier-școală pentru studenții Universității "Ovidius" din Constanța, prin bunăvoința și eforturile colectivului de cercetători de aici.

La *Isaccea*, doi tineri arheologi ai Institutului de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea au început cercetarea unei așezări cu materiale de tip Hamangia și Boian - Giulești.

Pentru *epoca bronzului*, a cărei cercetare continuă să rămână deficitară, amintim săpăturile întreprinse constant la *Grădiștea-Coslogeni* (jud. Călărași), precum și mormintele descoperite cu ocazia unor săpături de salvare întreprinse în jud. Tulcea.

Perioada hallstattiană târzie a fost în atenția membrilor filialei doar prin săpăturile întreprinse în necropola de la Cilic-Dere (jud. Tulcea) a cărei evoluție corespunde sec. VI-III î. Hr. Dar cercetarea perioadei în cauză este departe de investigațiile din anii trecuți, ceea ce impune orientarea tinerilor specialiști spre studierea și a acestei perioade.

Civilizația geto-dacă a fost pusă în evidență prin mai multe cercetări întreprinse în obiective tradiționale pentru arheologia românească. Menționăm continuarea săpăturilor în dăva getică de la Satu Nou (jud. Constanța),

prin colaborarea Muzeului din Constanța cu Institutul de Arheologie " V. Pârvan " din București. De asemenea, au continuat săpăturile în așezarea fortificată greco-indigenă de la Albești (jud. Constanța), cu participarea muzeelor din Constanța și Mangalia. La Grădiștea -Coslogeni a început și cercetarea așezării getice, identificându-se complexe de locuire și un inventar specific autohton și elenistic, ceea ce permite datarea obiectivului în sec. IV - III î. Hr.; obiectivul se adaugă necropolei getice din aceeași perioadă, identificată anterior și a cărei investigare este în curs. La Stelnică-"Grădiștea Mare" (jud. Ialomița), prin cooperarea Institutului de Arheologie și a Muzeului Județean Ialomița, au fost cercetate alte 21 de morminte getice, numărul complexelor funerare ajungând până în anul 1997 la 215. Reținem, de asemenea, participarea unui membru al filialei (Valeriu Sârbu) la săpăturile de la Novoselskoe și Kartal-Orlovka (reg. Odessa, Ucraina), a căror finanțare a fost asigurată în totalitate de Institutul Român de Tracologie.

Săpăturile întreprinse în complexele greco-elenistice de la Argamum-Capul Dolojman de către specialiștii Institutului de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea și ai Institutului de Arheologie din București, au pus în evidență noi complexe de locuire și morminte, importante pentru cunoașterea tuturor etapelor de evoluție a așezării. Alte complexe specifice greco-elenistice au fost cercetate la Tomis și Callatis.

Pentru *epoca romană* amintim continuarea săpăturilor de salvare la Constanța, în peninsula și în necropola tomitană. La Mangalia au fost efectuate, de asemenea, săpături de salvare în mai multe puncte din perimetrul vechii Callatide. La Adamclisi amintim săpăturile din zona bazilicii extramuros din apropierea porții de vest. La Capidava, obiectiv cercetat prin colaborarea Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, a Muzeului de Arheologie Callatis, a Institutului Român de Tracologie și a Muzeului Național de Istorie București, au continuat săpăturile, îndeosebi în sectorul estic, în mai multe carouri și zone ale străzilor dintre "insulele" de locuire.

Menționăm, de asemenea, că obiectivul continuă să fie și un șantier-scoală pentru studenții Universităților "Ovidius" din Constanța, "Lucian Blaga" din Sibiu și ai Academiei de Arte-București. Pentru județul Tulcea remarcăm cercetările, îmbinate cu întocmirea proiectului de restaurare de la Halmyris, ca și săpăturile de intensități variabile, dar cu rezultate deosebite, întreprinse la Isaccea și Argamum.

În ambele județe au fost întreprinse, după caz, și intervenții de salvare la alte obiective importante.

Epoca medievală a fost cercetată de membrii filialei la Capidava și Carsium (jud. Constanța), Isaccea și Nufărul (jud. Tulcea), Bucu, Platonești și Orașul de Floci (jud. Ialomița). Se remarcă îndeosebi investigațiile din așezarea de la Bucu, cu mai multe complexe de locuire, precum și cele de la Platonești, cu 70 de morminte cercetate în 1997, ceea ce ridică numărul complexelor funerare la 299 (de incinerare și de înhumare).

2. Manifestări științifice

Între 24 - 31 mai s-au desfășurat la Mangalia lucrările Comisiei interdisciplinare pentru promovarea studiilor indo-europene și trace, cu participarea unor renumiți specialiști din mai multe țări; totodată, au fost susținute mai multe comunicări, inclusiv asupra cercetărilor întreprinse la Tyras și Novoselskoe, în reg. Odessa (Rep. Ucraina), perfectându-se și planul de săpături finanțate de Institutul Român de Tracologie pentru anul 1998 în Ucraina și Republica Moldova.

În perioada 13-15 octombrie, s-a desfășurat Sesiunea științifică anuală a Muzeului Dunării de Jos - Călărași. În luna septembrie, în organizarea Institutului de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea, s-au desfășurat lucrările celui de Al III-lea Colocviu Internațional "Ritul și ritualul funerar de la sfârșitul epocii bronzului până la începutul epocii romane", cu participarea unor specialiști din Bulgaria, Belgia, Italia, Ucraina, Rep. Moldova, România etc.

Între 30 octombrie - 1 noiembrie s-a desfășurat Sesiunea științifică anuală "Pontica" a Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, iar în a doua jumătate a lunii noiembrie o manifestare asemănătoare în organizarea Muzeului Județean Ialomița.

3. Valorificarea rezultatelor științifice.

În anul 1997 au apărut volumele Pontica, 27 și Pontica 28 - 29; se află în curs de tipărire volumul Pontica, 30. Institutul de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea a publicat volumul *Premier âge du Fer aux bouches du Danube et dans les regions autour de la mer Noire* - Actes du Colloque International, Septembre 1993 (Tulcea 1997), iar Muzeul Dunării de Jos - Călărași, volumul Cultură și civilizație la Dunărea de Jos, XIII-XIV.

Instituțiile amintite au organizat în această perioadă mai multe expoziții de profil, dintre care unele au

fost itinerate în țară ; de asemenea, au participat cu descoperiri reprezentative la expoziții internaționale. Menționăm expoziția "Artă și magie în preistorie" a Muzeului Dunării de Jos-Călărași, "Viața pe malul Dunării acum 6500 de ani" organizată de Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Muzeul Național de Istorie a României, Musée de Préhistoire d'Île de France - Nemours și Museum d'Histoire Naturelle - Orléans etc. Cel de al III-lea colocviu internațional "Ritul și ritualul funerar" organizat la Tulcea, a fost completat și cu o expoziție corespunzătoare, cu participarea muzeelor din Baia Mare, Suceava, Craiova și Constanța. De asemenea, expoziția "Descoperiri arheologice recente în necropolele tomitane" a muzeului constănțean a fost itinerată în mai multe orașe din țară.

4. Alte activități

Membrii filialei din județele componente au continuat colaborarea cu specialiști din alte țări, inclusiv pe unele șantiere arheologice, între care: Hârșova, Capidava, Cilic-Dere etc. Unii specialiști au participat la importante sesiuni științifice internaționale în Italia, Grecia, Ucraina, Franța, Rep. Moldova etc. De asemenea, poate fi remarcată participarea unui număr mare de studenți pe șantierele arheologice, devenite de acum tradiționale, activitate ce le consolidează cunoștințele teoretice; ca o primă consecință notabilă este încadrarea în ultimii ani a mai multor tineri, cu perspective certe în domeniul cercetării, la muzeele și institutele din raza filialei.

1998

Ca și în anii trecuți, activitatea filialei a fost orientată în anul 1998 pe câteva direcții fundamentale, stabilite atât în funcție de imperativele cercetării de specialitate, cât și de structura colectivelor științifice, ori a instituțiilor care cooperează la realizarea programelor comune de cercetare.

1. Cercetarea arheologică

Pentru civilizațiile pre-tracice menționăm continuarea săpăturilor în tell-urile neolitice de la Hârșova (jud. Constanța) și Bordușani (jud. Ialomița), cu descoperiri aparținând mai ales culturii Gumelnița; în ambele obiective studiul complexelor arheologice a fost completat cu cercetări de arheozoologie și micromorfologie. Poate fi relevantă cooperarea tradițională la

Hârșova a cercetărilor de la Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Universitatea "Ovidius" din Constanța, Muzeul Național de Istorie a României din București, cu participarea unor specialiști francezi de la Ministerul Culturii - Subdirecția de arheologie și de la Serviciul regional de arheologie.

În acest an, tineri specialiști ai Institutului de Cercetări Eco-Muzeale de la Tulcea au întreprins cercetări în *tell*-ul neolitic de la Luncavița (unde au fost descoperite mai ales complexe gumelnițene, dar și materiale de tip Hamangia și Boian), precum și în așezarea gumelnițeană de la Isaccea. Toate relevă lărgirea preocupărilor pentru neo-eneoliticul zonei, prin antrenarea noilor generații de arheologi.

De asemenea, la Grădiștea-Coslogeni (jud. Călărași), un colectiv complex, format din specialiști ai muzeelor din Călărași, Brăila și București, au continuat cercetările în așezarea neolitică de tip Hamangia și Bolintineanu, ca și în tumulul din zonă, descoperindu-se un mormânt chirchit de la începutul epocii bronzului. Membrii aceluiași colectiv au continuat săpăturile și în complexul de mari dimensiuni de tip Coslogeni de pe Grădiște, ca și în așezarea getică de la Grădiștea Mică. Prin bunăvoința și eforturile colectivului de cercetători, șantierul de la Grădiștea Coslogeni a continuat să reprezinte un important șantier-școală pentru studenții facultății de istorie a Universității "Ovidius" din Constanța.

Pentru *epoca bronzului*, a cărei cunoaștere este deficitară în continuare, în afara săpăturilor amintite mai sus, din stațiunea eponimă de la Grădiștea Coslogeni, menționăm și cercetarea unor tumuli de la începutul epocii bronzului la Luncavița (jud. Tulcea).

Perioada hallstattiană târzie a fost cercetată în continuare prin săpăturile întreprinse în necropola din sec. VI-V î.Hr. de la Cilic - Dere. Dar cunoașterea epocii continuă să rămână deficitară, ceea ce impune orientarea tinerilor cercetători și spre studierea acesteia ; totodată, este necesară reluarea săpăturilor în obiectivele halstattiene tradiționale, întrerupte în ultimii ani din motive obiective ori subiective.

Civilizația geto-dacă a fost pusă în evidență prin mai multe cercetări. Amintim continuarea săpăturilor în necropola birituală de la Stelnica-"Grădiștea Mare" (jud. Ialomița), prin cooperarea Institutului de Arheologie și a Muzeului Județean Ialomița. În dava getică de la Satu Nou, punctul "Valea lui Voicu" jud. Constanța, au

continuat săpăturile în nivelurile corespunzătoare sec. III î. Hr., prin colaborarea Muzeului din Constanța cu Institutul de Arheologie al Academiei. De asemenea, au continuat cercetările în așezarea greco-indigenă de la Albești (jud. Constanța), cu participarea specialiștilor muzeelor din Constanța și Mangalia. Reamintim și cercetările din așezarea getică de pe "Grădiștea Mică" de la Coslogeni (sec. IV-III î. Hr.).

Săpăturile întreprinse în complexele greco-elenistice de la Orgame (Argamum)- Capul Dolojman de către specialiștii Institutului de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea și ai Institutului de Arheologie din București au fost orientate, pe de o parte spre investigarea unui mormânt tumular din piatră de la sfârșitul sec. al VII-lea î. Hr., iar pe de altă parte spre punerea în valoare a unor noi complexe de locuire greco-elenistice în cetate și în așezarea civilă.

Pentru *epoca romană* menționăm continuarea cercetărilor de salvare la Constanța, în peninsula și în necropolele tomitane, prilejuite de numeroasele lucrări de investiții din zonă. De asemenea au fost reluate și săpăturile în burgul romano-bizantin de la Ovidiu, obiectivul fiind de asemenea un punct de practică arheologică pentru studenții constănțeni. La Mangalia au fost efectuate săpături de salvare în mai multe puncte din perimetrul antic al orașului, cercetându-se atât morminte cât și complexe de locuire greco-romane. La Capidava, obiectiv cercetat prin colaborarea Muzeului de Istorie Națională și Arheologie-Constanța, a Muzeului de Arheologie Callatis, a Institutului Român de Tracologie și a Muzeului Național de Istorie București, devenit de aproape un deceniu șantier școală pentru studenți ai mai multor universități (din Constanța, București, Sibiu), au continuat săpăturile mai ales în sectorul estic, în diferite zone și "insule" romano-bizantine. De asemenea, la Carsium (Hârșova) au continuat săpăturile în complexele romane și bizantine, cu participarea, ca și în anii trecuți, a studenților constănțeni. În teritoriul localității Veteranu (com. Petrești, jud. Constanța), a fost cercetat parțial un apeduct roman. Institutul de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea a reluat săpăturile de la Beroe, cu participarea unor arheologi mai tineri.

Pentru județul Tulcea amintim săpăturile îmbinate cu ample lucrări de restaurare realizate la Argamum. Totodată, au continuat săpăturile în cetatea Isaccea, în complexe romane, romano-bizantine și medievale, ca și în cetatea Halmyris, de la Murighiol. Atunci când a fost

necesar, în ambele județe au fost întreprinse și cercetări de salvare la diferite obiective.

Epoca medievală s-a aflat în atenția membrilor filialei prin cercetările întreprinse la Carsium (Hârșova), Nufărul și Isaccea (Jud. Tulcea), Bucu, Platonești și Orașul de Floci (jud. Ialomița).

2. Manifestări științifice

Între 3-7 mai 1998 s-a desfășurat la Mangalia, A VIII-a sesiune a Comisiei internaționale consultative pentru promovarea studiilor indo-europene și trace, cu participarea unor specialiști reputați din mai multe țări. Totodată, au fost prezentate și discutate mai multe proiecte-program: "Dunărea-ax al civilizațiilor europene"; colocviile științifice "Complexul Cernavodă III-Boleráz" (octombrie, 1999); "Congresul al VIII-lea de Tracologie" (anul 2000); "Celții la Dunărea de Mijloc și de Jos" (anul 2000) etc.

În perioada 20-24 mai 1998 s-au desfășurat la Călărași, în organizarea Muzeului Dunării de Jos, a Comisiei Naționale de Arheologie și a Ministerului Culturii- Direcția Monumentelor Istorice, A 32-a sesiune națională de rapoarte privind rezultatele cercetărilor arheologice- campania 1997, la care cea mai mare parte a membrilor filialei a prezentat comunicări pe teme de profil.

În perioada 25-30 septembrie 1998 Institutul de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea a organizat "Colocviul internațional privind civilizația și migrația sciților în vestul Mării Negre"

Între 26-29 octombrie 1998, în organizarea Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța și a Institutului de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea s-a desfășurat sesiunea științifică "Civilizații străvechi și istorie modernă la Dunărea de Jos și Marea Neagră. 120 de ani de la reîntregirea Dobrogei în hotarele României"

3. Valorificarea științifică

În anul 1998 a apărut volumul "Pontica", 30, anuar al Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța. Tot în acest an, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea a publicat în colecția "Biblioteca istro-pontică" - Seria Arheologie, 3, volumul *La politique éditiltaire dans les provinces de l'Empire romain Ière - IVème siècles après J.-C.*, Actes du IIIe Colloque Roumaino-Suisse, La vie rurale dans les provinces romaines: vici et villae (Tulcea 8-15 Octobre 1995). Alte volume de specialitate ale Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța, Institutului de Cercetări Eco-Muzeale din

Tulcea și ale Muzeului Dunării de Jos din Călărași sunt în pregătire sau în curs de tipărire.

Instituțiile amintite au organizat în această perioadă mai multe expoziții de profil, dintre care unele au fost itinerate în țară. La Călărași, cu ocazia celei de A 32-a sesiuni naționale de rapoarte privind rezultatele cercetărilor au fost organizate expozițiile: "Viața pe malul Dunării acum 6500 de ani" (cu participarea Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța și a Muzeului Național de Istorie a României; "Cetatea bizantină din insula Păcuilui lui Soare"; "Ceramica romană de la Durostorum".

Cu același prilej, Muzeul Județean Ialomița a organizat la Slobozia expoziția "Cercetări arheologice la Ciulnița și Stelnică", vizitată de participanții la sesiunea națională amintită.

Institutul de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea, în colaborare cu Muzeul de Istorie a Moldovei din Iași, Muzeul Național din Chișinău și Institutul de Arheologie din Chișinău, au organizat expoziția "Civilizația sciților",

cu ocazia Colocviului Internațional desfășurat între 25-30 septembrie 1998. Expoziția "Descoperiri arheologice recente în necropolele tomitane" a muzeului constănțean a fost itinerată în mai multe orașe din țară (Satu Mare, Arad, Vaslui, Brăila, Călărași etc.).

4. Alte activități.

Membrii filialei au continuat colaborarea cu specialiștii din alte țări pe unele șantiere arheologice: Hârșova, Capidava, Cilic-Dere etc. Unii specialiști au participat la manifestări științifice internaționale în Italia, Belgia, Grecia, Ucraina, Rep. Moldova etc. Totodată, se remarcă participarea unui mare număr de studenți pe șantiere arheologice, activitate ce le consolidează cunoștințele, contribuind substanțial la formarea noilor specialiști.

Dr. Mihai Irimia

Secretarul științific al filialei Constanța

Activitatea filialei Craiova a Institutului Român de Tracologie, în anii 1997 și 1998

1997

Filiala din Craiova, al cărei teritoriu de investigație cuprinde județele Dolj, Olt, Gorj, Mehedinți și Vâlcea, a continuat să urmărească și să execute temele propuse încă din anii trecuți: 1. Epoca bronzului în Oltenia; 2. Permanența populației autohtone în cadrul provinciei Daciei; 3. Continuitatea daco-romană la nordul Dunării.

1. Săpături arheologice. Marin Nica a continuat cercetările la Cârcea în sectorul "Hanuri" pentru lămurirea datelor stratigrafice privind cele trei așezări de tip Cârcea, Gumelnița-Sălcuța și Verbicioara, care în acest sector se suprapun. La săpăturile efectuate în campania din anul 1997 au fost descoperite următoarele complexe de locuire: două locuințe din epoca neolitică în care s-a aflat ceramică din fazele Cârcea I-II, toate suprapuse de un strat steril. Din etapele ulterioare culturii Gumelnița-Sălcuța s-au aflat trei locuințe de suprafață în care s-au precizat și vetrele. Din epoca bronzului (cultura Verbicioara) s-au găsit o rășniță și numeroase fragmente ceramice. Cel mai spectaculos rezultat îl socotim a fi

precizarea șanțului de apărare al așezării Verbicioara care în secțiune avea forma unui trunchi de piramidă larg la suprafață de 12 m iar fundul, aflat la 2,70 m adâncime, era lat de 4 m. Pe fundul șanțului s-au putut observa clar resturile de incendiere ale palisadei.

Tot în anul 1997 Marin Nica și Cristian Schuster au continuat săpăturile la Drăgănești, județul Olt pentru a urmări extinderea spre vest a complexelor de locuire de pe *tell* cât și a așezării de tip Glina. S-a putut stabili atât marginea *tell*-ului neolitic cât și a așezării Glina.

Gabriel Crăciunescu de la Muzeul Regiunii Porților de Fier din Drobeta-Turnu Severin a continuat săpăturile la Rogova jud. Mehedinți. Cercetările din anii anteriori au avut ca rezultat stabilirea în acest sit arheologic a două faze principale de locuire: Coțofeni și Verbicioara. Există și câteva resturi, fără nivele distincte, care aparțin culturii Basarabi și La Tène târziu. Scopul principal al cercetărilor din 1997 a fost stabilirea limitelor așezării. În campania din acest an, nivelul de cultură al etapei Coțofeni a fost destul de subțire și s-a putut aduna material (mai ales ceramică). Singurul complex arheologic aparținător acestui nivel a fost o groapă.

Stratul de depuneri arheologice atribuit epocii bronzului - cultura Verbicioara - a fost mult mai bogat. S-au putut preciza până în prezent patru locuințe de suprafață. Acestea se pot repera după masa de chirpici ars care apare în locurile unde au fost construite locuințele.

Materialul cel mai numeros a fost, firește, ceramica, în care s-au putut distinge forme destul de numeroase. Dintre acestea se pot menționa vasele tronconice de mari dimensiuni, cămile cu corpul globular, gâtul tronconic și două torți, castroane de diferite forme. Tot din ceramică sunt și numeroasele fusaiole de diferite forme descoperite atât în locuințe cât și în stratul de cultură. Cea mai mare parte a ceramicii din nivelul Verbicioara este decorată cu linii incizate vertical sau doar benzi cu asemenea linii. Se mai întâlnesc și alte motive: triunghiuri unite la vârf și hașurate în interior, linii punctate etc. Este prezent și brăul crestat și alveolat.

G. Popilian, Dan Bălțeanu și Mircea Negru au continuat săpăturile în "zona extramurană" a orașului roman situat pe marginea drumului roman care ieșea pe poarta de nord și se îndrepta spre Acidava. Scopul cercetărilor a fost de a se preciza dacă resturile de clădiri descoperite în campaniile anterioare continuă. Cercetările din acest an au adus câteva noutăți. S-au putut distinge câteva nivele stratigrafice:

1. Nivelul La Tène, foarte subțire, din care au putut fi recoltate numai câteva fragmente de ceramică;

2. Nivelul roman cu două faze. Primul nivel a apărut pe toată suprafața cercetată. Cronologic, poate fi plasat în a doua jumătate a secolului al II-lea p. Chr. Acestui nivel îi aparțin și cele trei cuptoare de ars ceramică descoperite în această campanie. Această fază a nivelului roman este nivelată de a doua etapă romană care a distrus, în mai mică sau mai mare măsură, cuptoarele de ars ceramică. Tot acestei etape îi aparțin și două clădiri ale căror tehnică și dimensiuni diferă de acelea ale clădirilor descoperite în campaniile anterioare. În interiorul uneia dintre aceste clădiri, s-a descoperit un mormânt în sarcofag cu boltă din cărămidă, primul de acest tip descoperit la Romula. Este un mormânt de înhumare care poate fi datat de o monedă de la Phillippus I emisă la Viminacium în anul 244 p. Chr. A mai fost descoperit și un alt mormânt, dar acesta era de incinerare.

Al treilea nivel, care nu este reprezentat printr-un strat continuu ci numai prin câteva fragmente de vase ceramice, aparține secolului al VI-lea p. Chr.

Nivelul patru, din secolul al XIV-lea, care de altfel

este prezent pe toată suprafața pe care se află cartierul meșteșugăresc de la Romula.

În concluzie, se poate considera că în zona cercetată în campania din anul 1997 a funcționat în epoca romană un atelier ceramic (al VII-lea descoperit până acum la Romula) compus din mai multe cuptoare, databile în secolul al II-lea p. Chr. Ulterior, în prima jumătate a secolului următor, atelierul a fost dezafectat, iar la jumătatea secolului al III-lea necropola plană de nord a Romulei s-a extins spre oraș suprapunând atelierul de olari.

2. Cercetări etnologice. În cadrul temei *Obiceiurile din ciclul calendaristic din Oltenia*, Marcela Popilian a efectuat cercetări de teren în localitățile Cujmir, Prejna, Ponoare (județul Mehedinți), precum și la Plenița, Secui și Ciupercenii Noi (județul Dolj) urmărind aspecte ale obiceiurilor de primăvară. Materialul cules a fost transcris pe fișe tematice.

S-a studiat, la Arhiva de Folclor din Cluj, materialul provenit din răspunsurile la chestionarele lansate în deceniul al 3-lea al secolului nostru de etnograful Ion Mușlea, referitoare la obiceiurile de primăvară, iar la Muzeul Etnografic al Transilvaniei, răspunsurile la chestionarele lansate de Romulus Vuia; acestea din urmă conțin materiale referitoare la obiceiurile de iarnă.

S-au studiat, de asemenea, și răspunsurile la chestionarele lansate în secolul trecut de N. Densusianu aflate la Cabinetul de manuscrise românești al Bibliotecii Academiei Române. Materialele au fost transcrise pe fișe tematice și se referă la obiceiurile de primăvară.

3. Manifestări științifice. Arheologii au participat cu trei rapoarte la Sesiunea națională de rapoarte arheologice care s-a ținut la București. Marin Nica a participat la următoarele manifestări științifice: simpozionul "Cultură și civilizație la Dunărea de Jos", Călărași, septembrie 1997; Simpozionul antropologiei românești, Sibiu; Simpozionul Muzeului Național de Istorie a României, octombrie 1997; "Unitate și diversitate în culturile neolitice de la Dunărea de Jos", Constanța, octombrie 1997; Sesiunea științifică organizată de Muzeul Județean Pitești, noiembrie 1997; Gheorghe Popilian a participat la: Simpozionul național de numismatică (Tulcea, mai 1997); Sesiunea de la Mangalia a Comisiei Internationale Consultative pentru Promovarea Studiilor Indo-Europene și Trase (mai, 1997); Simpo-

zionul Muzeului Național de Istoria României, octombrie 1997; simpozionul "Craiova, cultură și civilizație", octombrie 1997; Marcela Popilian a participat la: simpozionul "Imagini și permanențe în etnologia românească", organizat de Institutul de Etnografie și Folclor din București, iulie 1997; simpozionul organizat de Muzeul din Bran, august 1997; simpozionul organizat de Centrul Creației al județului Mehedinți, septembrie 1997; simpozionul organizat de Centrul Creației Populare din București, octombrie, 1997.

Lucrări publicate:

Marin Nica: *Asupra începuturilor agriculturii pe teritoriul României*, în AO, serie nouă, nr. 12, 1997, p. 5-13; *Date noi cu privire la uneltele din paleoliticul inferior descoperite la Fărcașele*, în Oltenia (seria III) nr. 1, p. 10-15; Gheorghe Popilian: *Les centres de production céramique d'Olténie*, în vol. *Études sur la céramique romaine et daco-romaine de la Dacie et de la Mésie Inferieure; Tezaurul de monede romane imperiale descoperit la Caracal*, AO (serie nouă), 12, 1997, p. 31-41; Marcela Popilian: *Frâșinelul, un obicei de primăvară din Oltenia*, Revista de Etnografie și Folclor, nr. 5-6, 1997; Anul ritual agrar. Credințe și practici magice, AO (serie nouă), nr. 12, 1997, p. 54-62.

1998

Filiala din Craiova a Institutului Român de Tracologie este formată din specialiști din domeniul arheologiei și etnografiei. Ca și în anii anteriori, activitatea filialei a fost orientată pe câteva direcții prioritare, stabilite în funcție de structura colectivelor științifice.

Cercetarea arheologică

La Cârcea, Marin Nica, împreună cu Simona Lazăr și Dorel Bondoc au continuat săpăturile. Atenția acestui colectiv s-a îndreptat spre cercetarea așezării fortificate care datează din epoca bronzului. S-a constatat că sistemul de fortificații era format dintr-un șanț adânc și o palisadă. În acest an s-au descoperit într-o groapă, sub nivelul din epoca bronzului, mai multe cranii care aparțin așezării neolitice. În alt sector al șantierului de la Cârcea a fost descoperită o groapă din epoca daco-romană (sec. II-III), în care se aflau multe fragmente ceramice.

La Gârla Mare (jud. Mehedinți) Ion Stângă a continuat săpăturile care au avut ca scop dezvelirea și studierea singurei "villa rustica" cercetată până în prezent

în Oltenia și s-a continuat dezvelirea unei clădiri interioare. Cercetările s-au soldat cu descoperirea unui bogat material ceramic, atât de factură locală, cât și de import (terra sigillata). Menționăm descoperirea și a câtorva fibule din bronz.

Vasile Marinoiu și Gheorghe Calotoiu, de la Muzeul Județean din Tg. Jiu, au efectuat săpături în castrul de pământ de la Bumbești-Vârtop. S-au descoperit temelii din piatră ale unei locuințe, în interiorul căreia s-a constatat existența unui cuptor al cărui rost nu a fost încă stabilit. În privința materialului arheologic este demnă de menționat descoperirea a două fibule emailate, de o formă rară în Dacia.

Și în anul 1998 colectivul format din Gheorghe Popilian, Dan Bălțeanu și Mircea Negru a continuat săpăturile la Romula, în sectorul în care s-a lucrat și în campania precedentă, urmărindu-se precizarea clădirilor în care s-au găsit, în anul 1997, cele două morminte. S-a stabilit că cel de-al VII-lea atelier de ceramică dispunea de patru cuptoare. În acest an s-a descoperit un nou cuptor, păstrat destul de bine, cu toate că a fost deranjat de construcții ulterioare, ridicate probabil în scop funerar. În campania din acest an s-au reluat săpăturile în sectorul unde se afla atelierul de prelucrare a pietrei. Au mai fost descoperite două blocuri care, se pare, se foloseau pentru realizarea unor stele funerare. Tot în această campanie s-au descoperit și urmele unei locuințe din sec. al VI-lea p. Chr. Cel mai frecvent material din această epocă este ceramica. Ca și anul trecut, și în campania din acest an au ieșit la iveală și materiale din secolul al XIV-lea.

Cercetări de etnografie

Tema de cercetare *Obiceiuri din ciclul calendaristic - Bancă de date*, a fost realizată de Marcela Popilian. În vederea efectuării acesteia s-au întreprins cercetări de teren în sudul Olteniei, culegându-se un material referitor la Ciclul Pascal. Cercetările au vizat și comunități bulgărești din Oltenia, care, la nivel de performanță etnofolclorică se manifestă încă destul de viu, deși există tendința de pierdere a identității etnice. A fost cules un material inedit, referitor la fraternizarea grupurilor juvenile feminine, ceremonialul fiind înregistrat și pe bandă magnetică. Un alt film etnologic a fost realizat în județul Mehedinți, unde, tot în Ciclul Pascal este performant un ceremonial care antrenează grupuri feminine.

Materialul de teren și informațiile furnizate de marile colecții etno-folclorice, aflate în fondurile

Bibliotecii Academiei, constituie repere informaționale pentru cunoașterea procesului evolutiv al fenomenelor de cultură orală din Oltenia, precum și aportul grupurilor minoritare la cristalizarea anumitor manifestări tradiționale. În decursul acestui an a fost efectuat și un scurt sondaj etnologic în sudul Dunării, la Cladovo, în Iugoslavia, unde au fost înregistrate unele aspecte ale obiceiurilor de primăvară.

Manifestări științifice

Arheologii au participat la sesiunea anuală de rapoarte arheologice desfășurată la Călărași în luna mai. Au prezentat rapoarte G. Popilian și Dan Bălțeanu: *Romula, campania din 1997*; Marin Nica: *Asupra cercetărilor efectuate în așezarea preistorică de la Cârcea, punctul "Hanuri"*; *Raport asupra cercetărilor efectuate în așezarea de tip tell de la Drăgănești-Olt*; *Raport asupra cercetărilor de la Piatra-Olt, punctele "Nucet" și "Vadul Codrii"* și comunicarea *Sistemul de fortificații al așezărilor din epoca bronzului de la Cârcea, din punctul "Viaduct" și "Hanuri"*, la sesiunea Muzeului Național din București.

Gheorghe Popilian și Dan Bălțeanu au participat la Simpozionul național de numismatică, organizat la Alexandria (jud. Teleorman). La sesiunea științifică de la Constanța, G. Popilian a prezentat comunicarea: *Tradiții dacice în arta prelucrării argintului în Dacia Romană*.

Marcela Popilian a participat la colocviile Institutului de Etnografie și Folclor "Constantin Brăiloiu",

București, iunie 1998, unde a susținut comunicarea: *"Un ritual de înfrățire la Urzicuța, în județul Dolj"*.

Colaborări externe

Gheorghe Popilian a participat la simpozionul româno-iugoslav "Les Portes de Fer à la deuxième moitié du premier millénaire av. J.-C. jusqu'à guerres dacique", unde a susținut comunicarea: *Découvertes archéologiques dans l'île Ostrovul Simian*; Marcela Popilian a efectuat un sondaj etnografic la Cladovo, în Iugoslavia, unde a înregistrat aspecte ale obiceiurilor de primăvară.

Valorificarea rezultatelor științifice

În acest an, a apărut în Bibliotheca Thracologica nr. XXIV a Institutului Român de Tracologie volumul semnat de G. Popilian și M. Nica, *Gropșani-Monografie arheologică*, 151 pagini și 71 planșe. Marin Nica a publicat studiile: *Relațiile cultural-cronologice dintre complexul cultural Dudești-Vădastra și culturile neolitice de la Dunărea de Jos*, Pontica, 30, 1998 și *Cea mai veche reprezentare în materii dure animale de pe teritoriul României*, AO, 13, 1998, p. 3-12. Gheorghe Popilian a publicat studiul *Câteva considerații asupra tezaurului roman de la Vârtop, jud. Dolj*, AO, 13, 1998, p. 45-73 și o recenzie în aceeași revistă. Marcela Popilian a publicat articolul *Anul nou agrar - credințe și practici magice* (II), AO, 13, 1998.

Gheorghe Popilian
Președintele filialei